

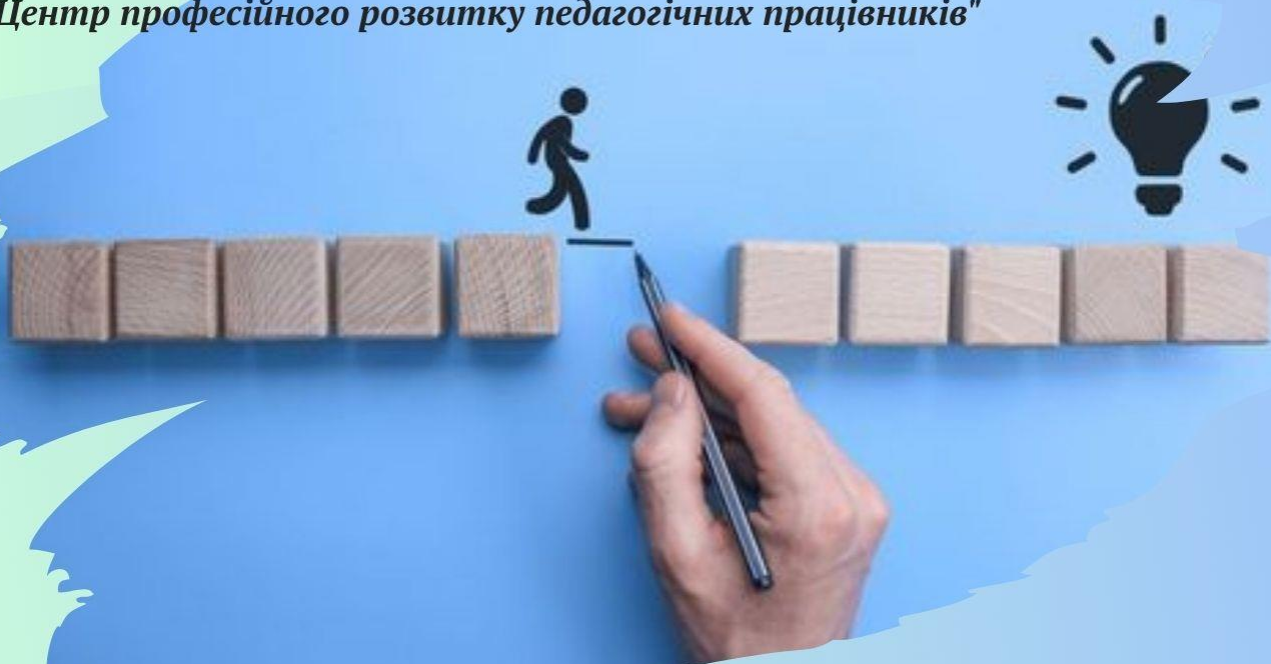

Цінуємо
Експериментуємо
Надихаємо
Творимо
Розвиваємо

№6(23), червень, 2024

ОСВІТНІЙ ФОКУС

*Електронне видання комунальної установи Хмельницької міської ради
"Центр професійного розвитку педагогічних працівників"*

м. Хмельницький, вул. Свободи, 2/1
+38 (097) 400-49-07

khmcenterteachers@gmail.com

Офіційний сайт ЦПРПП: <https://cprpp.khm.gov.ua/>

Сторінка у Facebook:
<https://www.facebook.com/khmcenterteachers2021.khm>

ЗМІСТ

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Наталія БАБІНА	
Коректурні таблиці як засіб для пізнавального розвитку дітей дошкільного віку	3
Юлія ПРИЙМАК	
Заняття з елементами розвитку мовлення та театралізованої діяльності в молодшій групі ЗДО. Казка «Рукавичка»	5
Юлія ДМИТРУК	
Популяризація дитячої книги, або буккросинг у закладі дошкільної освіти	7
Оксана ЯКИМОВИЧ	
Народна рухлива гра як засіб патріотичного виховання дошкільників	8
Олена ГРИЦИНА	
Екологічне виховання дітей дошкільного віку засобами технології ТРВЗ	11
Людмила КУЗЬМИШИНА	
Проблеми розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку	15
Марта СТРИХАР	
Мед для мами (Конспект комплексного заняття для старших дошкільників за посібником до проекту #Живі письменники: Дошкілля)	17
Олена ТРЕМБОВЕЦЬКА	
Українські вечорниці (Конспект родинного свята в старшій групі ЗДО)	20
Світлана КОМАРЕНЕЦЬ, Богдана ШИНКАРУК	
Розвиток творчих здібностей дошкільників під час літніх прогулянок	22
Ганна ГАПЄЄВА, Наталія ПОПИК, Ірина ГАПЄЄВА	
Хмельниччина – наш рідний край (Квест для дітей старшого дошкільного віку)	24
Ірина ШЕМЧУК	
Весняний квест (Сценарій свята з використанням інтерактивної мультимедійної гри для дітей 5-го року життя)	27
Світлана ГЕРИЧ	
Авторська музична казка «Як Заєць з Їжаком наввипередки бігали» (за мотивами німецької народної казки «Заєць і Їжак»)	29

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Валентина СИМЧУК	
Гра «Бінго»: навчаємось граючись	30
Марія БАКШЕЄВА	
Розкажи мені казку: сторітелінг в шкільній освіті	32
Інна АНТОШЕВСЬКА	
Розвиток емоційного інтелекту здобувачів початкової освіти	35
Юлія ФЕДУК	
Роль вчителя у вихованні національно-патріотичних почуттів у молодших школярів	37
Тетяна СЛОБОДЯНЮК	
Здрастуй, весно! (Сценарій дозвілля за мотивами українського фольклору).....	39
Жанна БУЙ, Лариса КОЛОМІЄЦЬ	
Проектна діяльність - основа навчання та розвитку школярів	42

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

Христина ПАНЬКОВА	
Специфіка логопедичної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти	43
Жанна БУЙ, Ірина ВАЛІВОЦЬ	
Досвід використання дидактичних ігор під час вивчення алфавіту та складу чисел з паралельним розвитком дрібної моторики у контексті організації інклюзивного навчання дітей з РАС	45

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ГАЛУЗЬ

Людмила БАРАН

Інтерактивні методи на уроках української літератури у 5 класі НУШ за програмою Чумарної М.І., Пастушенко Н.М. 47

ІНШОМОВНА ОСВІТА

Оксана МАСЛОВСЬКА

Nat Day at School 49

Лариса ДРИВАЛЕНКО, Олена НЕТЯГА

Let's have fun! (Інтегрований урок за освітньою системою «Світ чекає крилатих»: англійська мова-ритміка) 51

Роза ТКАЧ, Олена ЛИСА

Використання технології storytelling на уроках англійської мови в початковій школі 54

ПРИРОДНИЧА ГАЛУЗЬ

Аксинія ЛЕЗНЮК

Ефективне використання онлайн-дошки Miro в географічній освіті на прикладі вивчення материків та океанів 56

Світлана МАТВЄЄВА

Формування ключових життєвих компетентностей учнів на уроках хімії як запорука успішної соціалізації особистості 59

ВИХОВНА РОБОТА

Наталія КОЗАК

Учнівське самоврядування – практична школа демократії 61

КОРЕКТУРНІ ТАБЛИЦІ ЯК ЗАСІБ ДЛЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Наталія БАБІНА,
вихователь Хмельницького закладу
дошкільної освіти №20 «Білочка»
Хмельницької міської ради

Дошкільне дитинство – це особливий вік, коли дитина відкриває для себе світ, відбуваються значні зміни у всіх сферах її психіки: когнітивної, емоційної, вольової і які виявляються в різних видах діяльності: комунікативної, пізнавальної, перетворювальної. У цей період важливо навчити дитину самостійно орієнтуватися в інформації, успішно її використовувати, правильно висловлюватися [3, с. 202].

Сучасна дошкільна педагогіка змушує вихователя переосмислювати підходи до організації освітнього процесу, шукати нові та ефективні форми роботи з дітьми, які сприятимуть повноцінному пізнавальному розвитку малюків. Тому логічно, що теоретики і практики дошкільної освіти активно ведуть пошук таких форм роботи, які б давали позитивний результат.

Під час пошуку актуальних та сучасних методик навчання та виховання дітей я зупинилася на коректурних таблицях. Це унікальний, багатофункціональний інструмент, який педагоги використовують роками в різних сферах освітньої діяльності. Спосіб використання теж сила-силенна.

Коректурна таблиця – це, по суті, інформаційно-ігрове поле з різною кількістю клітинок (від 9 до 25), що заповнені предметними картинками, цифрами та/або буквами, символами чи знаками, геометричними фігурами.

Коректурні таблиці мають широкі розвивальні можливості. Наприклад, якщо кожную клітинку коректурної таблиці пронумерувати й підписати друкованим шрифтом, діти мимовільно запам'ятовуватимуть цифри та образи друкованих слів. Якщо регулярно залучати дітей до роботи з коректурними таблицями, згодом вони навчатимуться зіставляти зоровий образ слова з буквеним виразом. У майбутньому це забезпечить оптимальну техніку читання, що ґрунтується на впізнаванні засвоєних раніше друкованих слів [4, с.3]. Коректурні таблиці можна використовувати для реалізації пізнавальних, інтелектуальних, мовно-мовленнєвих завдань — фонетичні, лексичні, граматичні, словотворчі; удосконалення математичних навичок дітей — умінь рахувати, встановлювати послідовність, порівнювати, визначати форму тощо; закріплення орієнтування в просторі — умінь послуговуватися словами-орієнтирами на кшталт «перед», «між», «вище», «нижче», «за» тощо; розвитку уваги та спостережливості. Грамотно складена таблиця стане незамінним помічником педагога в освітньому процесі [2, с. 8].

Чим же характерні саме коректурні таблиці в порівнянні з іншими? Якщо у протиставі поставити логопедичні, то яскравою відмінністю є те, що

Я – практикуючий педагог, моя мета – стимулювати дітей до активного пізнання навколишнього світу, сприяти гармонійному розвитку підростаючого покоління. Кожен із працівників дошкільної сфери намагається щоразу знайти все нові й нові способи модернізувати, удосконалити традиційні засоби, що пройшли тривалу перевірку часом, — ми змінюємо формати, створюємо додаткові елементи тощо.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

логопедичні містять 4 – 6 картинок (пов'язаних однією темою), а у коректурних зв'язки між окремими зображеннями не такі очевидні, одноманітні й лінійні, але вони більш логічні. Діти, виконуючи завдання за змістом коректурної таблиці, мають самостійно віднайти ці зв'язки. А ще одна і та ж картинка може бути водночас елементом різних підсистем.

Цікавим моментом виступає і те, що тематична палітра коректурних таблиць може бути доволі широкою й майже не змінюватися в різних вікових групах. Завдання педагога – розширення змістового наповнення та різноплановість, урізноманітнення зв'язків між елементами теми. Важливо розуміти, що кожна тема представляє якусь систему, складниками якої є елементи, об'єднанні певними зразками. Кожен елемент може, своєю чергою, бути окремою підсистемою й утворювати з кількома іншими якусь єдність [2, с. 11 - 12].

Тему «Осінь» можна представити у вигляді кількох підтем: ознаки осені, осінній одяг, осіння робота, як восени до зимівлі готуються тварини тощо. Тема «Їжа» може об'єднувати такі підтеми, чи підсистеми: фрукти, овочі, корисна і шкідлива їжа, чим харчуються тварини, птахи. Таке змістове наповнення дещо пояснює й саму назву «коректурна таблиця» — таблиця, що дає змогу коригувати наше сприйняття об'єктів та явищ дійсності залежно від заданого фокусу уваги. Цікавим для дітей дошкільного віку є і те, що щоразу ті самі об'єкти та явища можна розглядати в новому ракурсі, опираючись на притаманні їм особливі ознаки та характеристики.

Можливість створювати коректурну таблицю самостійно – це ще один плюс, адже педагог може (враховуючи потреби саме своєї групи та своїх вихованців) сформувати дидактичний матеріал.

Важливо дотримуватися правил оформлення таблиці, а особливий акцент потребує змістове наповнення (не намагайтеся зробити таблицю універсальною, багатоплановою. Головне – інформативність). Також педагог має пам'ятати, що при роботі з дітьми молодшого дошкільного віку кількість картинок має бути не більше 16, для старшого дошкільного віку – не більше 25. Чим молодші діти, тим елементарніші картинки потрібно розміщувати на полотні таблиці.

Розрізняють два види коректурних таблиць, а саме: настінні та таблиці, з якими працюють на підлозі. Настінні більш ефективні при організації групової та підгрупової роботи. Особливої уваги потребує розмір зображення, картинка має бути достатньо великими. Таблиця, з якою працюють на підлозі, первинно має вигляд порожньої дидактичної рамки, яку діти поступово заповнюють картинками, виконуючи різні завдання. Розмір клітинок - орієнтовно 15 × 15 або 25 × 25 см. Це найбільш цікавий варіант, адже саме за таких розмірів діти мають змогу не лише покласти картинку, а й самим стати у певну клітинку відповідно до завдання. Педагогу необхідно звернути увагу на те, що незалежно від формату таблиці картинка в ній обов'язково мають бути

предметними, щоб забезпечити ясність і чіткість сприйняття: слухового - завдання чи запитання дорослого; зорового - пошук відповіді на запитання чи розв'язання завдання.

Коректурні таблиці - універсальний інструмент, який допоможе «включити» дітей у заняття. Тобто їх можна використовувати на початку заняття як демонстраційний матеріал. Можна створити навколо таблиці проблемну ситуацію, запропонувати дітям обрати одне з двох протилежних припущень. У межах основної частини заняття, об'єднавши дітей у невеликі підгрупи — команди, доцільно запропонувати їм менші за розміром таблиці.

Коректурні таблиці можна використовувати й поза заняттями як засіб і спосіб індивідуальної інтелектуальної гри чи цілеспрямованої роботи педагога з дитиною [1, с.2]. Практика свідчить, що в дидактичні ігри за коректурною таблицею, які проводять у формі змагання, діти грають охоче, з винятковою віддачею, вболіваючи за командні результати гри. Систематичне використання коректурних таблиць на заняттях забезпечує ефективний розвиток пізнавальних здібностей дошкільників [4, с. 5].

Отже, використання в освітньому процесі коректурних таблиць є надзвичайно ефективним засобом розвитку креативності, пізнавальної активності та самостійності дошкільників.

Список використаних джерел:

- Гавриш Н. Коректурні таблиці. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/smfbc>
- Гавриш Н. Коректурні таблиці в роботі з дошкільниками: що треба знати вихователю. Вихователь-методист. 2023. № 3. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://emetodyst.expertus.com.ua/10004956>
- Маторіна Н. Перспективні напрямки сучасної науки та освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів і студентів Донбаського державного педагогічного університету, учителів та учнів загальноосвітніх закладів (м. Слов'янськ, 19–20 травня 2020 р.). Слов'янськ: ДДПУ, 2020. Вип. 12. Ч. 3. 214 с.
- Огієнко О. Коректурні таблиці як засіб стимулювання креативності дітей. Запорізький навчально-виховний комплекс «Барвінок» Дошкільний підрозділ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://s85cc007538949ffe.jimcontent.com/download/version/1487528567/module/10916530193/name/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D1%96%20%D1%82%D0%B0%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D1%86%D1%96.pdf>

ЗАНЯТТЯ З ЕЛЕМЕНТАМИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ТА ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МОЛОДШІЙ ГРУПІ ЗДО. КАЗКА «РУКАВИЧКА»

Юлія ПРИЙМАК,
вихователь Хмельницького закладу
дошкільної освіти №40 «Сонечко»
Хмельницької міської ради

Провідним видом діяльності у закладі дошкільної освіти є гра. Тому театралізована діяльність як різновид не тільки художньої діяльності, а й гри чудово підходить для повноцінного та всебічного розвитку дитини. Театралізована діяльність залучає дітей до мистецтва та пізнання прекрасного, виховує поведінкові навички, естетичний смак, вміння слухати, співпереживати, висловлювати свої емоції та почуття, розвиває мовлення, мислення, пам'ять, артистичні здібності, вміння взаємодіяти в колективі тощо.

Заняття з елементами розвитку мовлення та театралізованої діяльності в молодшій групі ЗДО. Казка «Рукавичка»

Мета:

- виховувати доброзичливі відносини між дітьми;
- розвивати наслідувальні навички і фантазію;
- формувати у дітей необхідний запас емоцій та вражень;
- учити самостійно добирати рухи для передачі образу;
- розвивати рухову пам'ять, мовлення, увагу, пам'ять.
- викликати інтерес до театралізованої діяльності.

Обладнання: лялька Настя; ширма; рукавичка-макет; маски: ведмедя, собачки, зайчика, лисички, вовка, кабана, жабки та мишки, декорації лісу – листяні дерева, ялинки, маракаси (для демонстрації шуму вітру, лісу), штучні гілочки дерева (для демонстрації руху вітру), спів пташок (аудіозапис).

Попередня робота: читання казки «Рукавичка», перегляд мультфільму, розгляд масок, показ різних видів театру «Рукавичка», а саме: магнітного та настільного, вивчення гри «Хто поряд?», ознайомлення дітей з театром: грають актори, правила поведінки в театрі, що використовують для вистави (музика, маски, ляльки, декорації).

Хід заняття

Вихователь виходить з-за ширми, у руках тримає ляльку Настю.

- Сьогодні Настя прийшла до нас у гості, привітайтеся з нею! Пропоную разом з нею пограти у гру «Хто поряд?».

Діти беруться за руки та разом з лялькою стають у коло, повторюючи за вихователем слова.

Хоровод-гра «Хто поряд?»

Хоровод почали
Та водили, як могли.
По колу йди, не тягни,
А хто поряд, знаєш ти?

Вихователь звертається до будь-якої дитини і запитує її:

- Хто з тобою поряд?
(Дитина називає лагідно ім'я дитини, що стоїть поряд, наприклад: Тетянка, Оленка, Алінка.)

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Гра продовжується доти, поки всі імена не будуть названі.

Вихователь: Вам сподобалося грати з Настею? Подивіться, коли вона йшла до вас у гості, то побачила загублену рукавичку, хтось із дітей загубив. Пригадайте, будь ласка, в якій казці теж є загублена рукавичка?

Вихователь: Уявімо, що ви не діти, а різні звірята, які хочуть поселитися у рукавичку. А Настя буде автором, тобто буде розповідати казку.

(Вихователь пропонує дітям обрати за бажанням ролі та шапочки-маски)

Обігрування казки «Рукавичка» (наприкінці казки прибігає «собачка», який лякає своїм гавкотом тваринок і забирає рукавичку).

Вихователь: (після театралізації казки звертається до дітей) У рукавичку всі звірі помістилися? Чи залишилася вона цілою? Як ви думаєте, чому рукавичка не порвалася?

Є таке прислів'я: «Друзям у будинку ніколи не тісно». Воно означає, що друзі один одному допомагають, разом їм добре і гратися, і сумувати.

Підсумкова частина

- Хто до нас приходив сьогодні у гості? (відповіді дітей). Що вона принесла з собою?
- Яку казку ми театралізували?
- Яке прислів'я про дружбу вивчили?

Список використаних джерел:

- Базовий компонент дошкільної освіти: затв. наказом МОН від 12.01.2021 №33. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
- Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років / Науковий керівник Огнев'юк В.О. // Інститут ім. Бориса Грінченка. - 2020.- С.440.

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ДИТЯЧОЇ КНИГИ, АБО БУККРОСИНГ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Юлія ДМИТРУК,

вихователь-методист Хмельницького закладу
дошкільної освіти №10 «Веселка»
Хмельницької міської ради

Художнє слово є ефективним засобом розширення кола дитячих уявлень про навколишній світ, збагачення словникового запасу. Водночас будь-який літературний твір стимулює активну мовленнєву діяльність, мислення та уяву дитини. Проте, в останні десятиліття спостерігається зниження інтересу до книги як у дорослих, так і у дітей. З появою телебачення, комп'ютерів, різноманітних гаджетів потік інформації з неабиякою силою «захопив» людину. Діти опановують гаджети раніше, ніж вчать розмовляти та читати.

У зв'язку з цим ми, педагоги, стурбовані тим, як правильно розвивати творче сприйняття дитячої книги, збагачувати духовний і культурний рівень дошкільника. Основним чинником ставлення дитини до книги є наявність або відсутність інтересу до самого процесу читання.

Головним завданням ознайомлення дітей з раннього віку з художньою літературою є виховання інтересу і любові до книги, уміння слухати і розуміти художній текст. Все це є фундаментом для виховання майбутнього дорослого читача.

З метою виконання «Програми розвитку і функціонування української мови на 2023-2030 роки у Хмельницькій міській територіальній громаді» та «Програми підтримки книговидавництва та читачької культури в Хмельницькій міській територіальній громаді на 2021-2025 роки «Щодня читай українською» та згідно з вимогами базового компонента дошкільної освіти процес літературного виховання спрямований на художньо-мовленнєвий розвиток дитини під час роботи з дитячою книгою, яка викликає інтерес до художнього слова, друкованої книжки.

Адміністрацією Хмельницького закладу дошкільної освіти №10 «Веселка» на початку 2023 р. внесено ініціативу долучитися до соціального руху **BookCrossing** (з англ. «переміщення книги», або «книгообіг»), який було засновано у 2001 році

американським ІТ-фахівцем Роном Хорнбакером. Головною ідеєю буккросингу є те, що людина, прочитавши книжку, може залишити її в громадському місці (у кафе, потязі, на станції метро), аби хтось інший зміг цю книжку взяти і прочитати; той у свою чергу має повторити процес. При цьому книжку потрібно зареєструвати на сайті bookcrossing.com, де їй привласнюють ідентифікаційний номер та визначають місце, де можна її залишити.

Педагогічний колектив закладу здійснив просвітницьку роботу серед батьків та вихованців щодо організації буккросингу. Батьки вихованців з задоволенням долучились до соціального руху. Ідею буккросингу ми поширювали на веб-сайті закладу, на сторінці в соціальній мережі Facebook та онлайн у батьківських Viber-спільнотах. В приміщенні закладу ми створили два осередки буккросингу з метою охоплення більшої кількості учасників. Ці осередки розташовані поблизу двох входів до закладу освіти. Наповнили осередки дитячими книгами, енциклопедіями з яскравими ілюстраціями та цікавими історіями.

Гасло буккросингу ХЗДО №10 «Веселка»:
«Візьми, якщо хочеш, віддай, якщо можеш».

Правила буккросингу ХЗДО №10 «Веселка»:

1. Візьми книгу з полицки.
2. Прочитай, розглянь.
3. Поклади на полицку, передай іншому.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Чи задумувався хтось із дорослих, зокрема, батьки, як потрібно правильно читати казку дітям, чи є певні правила?

Підготували для вас декілька **порад**:

- ✓ усі казки батьки повинні читати в спокійних умовах, дитина має зручно розташуватися поряд у комфортній атмосфері;
- ✓ читати казку потрібно вдумливо, пояснюючи дитині незнайомі слова, обговорюючи основні моменти;

- ✓ важливо вислуховувати думку своєї дитини про почуті події з героями казки; не можна говорити дитині, що її судження неправильне, або засуджувати її позицію;
- ✓ не бажано читати декілька казок відразу, тому що мораль кожної казки повинна бути осмислена дитиною.

Усі ми разом займаємося важливою справою: відроджуємо любов до книги, а отже, і до читання.

Список використаних джерел:

- Букросинг. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%83%D0%BA%D0%BA%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B3>
- Робота з книгою // Дошкільне виховання. 2008. - № 10. – С.13-16.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

НАРОДНА РУХЛИВА ГРА ЯК ЗАСІБ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Оксана ЯКИМОВИЧ,
вихователь Хмельницького закладу
дошкільної освіти №48 «Червона квіточка»
Хмельницької міської ради

Патріотичне виховання є фундаментом для побудови та життєздатності держави. Саме через сукупність різноманітних факторів, які є базою патріотизму, таких як: любов до рідної землі, повага до традицій та прагнення до незалежності наші предки століттями боролись за українську державність, через що маємо результат - нашу незалежну країну - Україну.

Молоде покоління, яке зростає під час війни у нашій державі, повинно розуміти цінність рідного краю, у якому вони народились та передати знання й традиції наступним поколінням. Заклад дошкільної освіти як перша соціальна сходинка у їхньому житті має допомогти майбутнім громадянам у цьому.

Тому ми, педагоги, використовуємо народні рухливі ігри, аби діти ментально виховувалися в українському соціумі, побудованому на місцевій культурі та традиціях своїх предків, розвивали різні види мислення та були фізично активні задля забезпечення здорового способу життя. Саме ці аспекти є своєрідним фундаментом для розуміння своєї національної приналежності та виховання емоційного зв'язку з Батьківщиною.

Пропоную добірку народних рухливих ігор, які я використовую у роботі зі своїми вихованцями.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Гра «Вийди, вийди, сонечко...»

*Вийди, вийди, сонечко,
На дідове полечко,
На бабине зіллячко,
На наше подвір'ячко.
На весняні квіточки,
На маленькі діточки,
Там вони граються,
Тебе дождаються.*

Мета гри. Пісенька допомагає дітям розвивати мовні навички, зокрема, вимову, ритм і мелодику мовлення. Під час співу діти навчаються розпізнавати звуки та мелодії, що розвиває їх слухові здібності. Виконання рухів у такт пісні сприяє розвитку координації рухів і моторики. Гра стимулює уяву дітей, оскільки вони уявляють сонечко, поле, квіти та інших персонажів пісні. Спів і участь у грі допомагають дітям висловлювати свої емоції, підвищують настрій і сприяють емоційному благополуччю.

Гра «Галя по садочку ходила...»

Посередині кімнати або майданчика поставлено два стільчики спинками один до одного. На одному стільчику квітка, це - «садок». Діти стоять у колі, одна дитина (Галя) з хусточкою в руках стоїть біля квітки.

На слова:

*Галя по садочку ходила,
Хусточку біленьку згубила,
Ходить по садочку, блукає,
Хусточку біленьку шукає*

діти йдуть по колу вліво. Галя ходить усередині кола біля квітки і на слово «згубила» залишає хустинку на стільчику, біля квітки, а сама переходить на іншу сторону, до сидіння стільчика, й удає, що шукає хустинку. Потім сідає на стілець.

На слова:

*Не журися, Галю - серденько,
Ми знайшли хустинку біленьку,
У садочку, біля малини,
Під зеленим листом тернини*

діти йдуть по колу вправо і зупиняються. Одна дитина, визначена вихователкою, підходить до стільчика з квіткою, бере хустинку і промовляє:

- *Ти, Галю, хустину не шукай, Хто знайшов, відгадай!*

Якщо Галя, не оглядаючись, відгадає голос дитини, вони міняються місцями. Гра повторюється.

Мета гри. Ця гра є провідною серед народних ігор у закладах дошкільної освіти, адже ходьба по колу допомагає розвивати координацію рухів та спритність. Слова пісні та необхідність розпізнавання голосу дитини розвивають слухові здібності та мовні навички. Гра вимагає запам'ятовування слів та дій, що сприяє

розвитку короточасної та довготривалої пам'яті, а також концентрації уваги. Взаємодія з іншими дітьми під час гри сприяє розвитку комунікативних навичок, вчить співпрацювати та дотримуватися правил.

Гра «Бочечка»

Діти стають в коло, лічилкою обирають «бондаря», який стоїть всередині кола. Діти промовляють:

*Котилася велика бочка
Із маленького горбочка
Та об землю – трісь,
Та об землю – трах,
Розбилася так!*

Відповідно до слів діти розширюють коло, присідають, плескають двічі в долоні, розбігаються в різні боки. А «бондар» наздоганяє їх. Ті, до кого він торкнувся, мають розважати «бондаря» (прокукурикати, пострибати на одній нозі, поприсідати і т.п.) Після цього обирають нового «бондаря». Гра повторюється 3-4 рази.

Мета гри. Активні рухи під час гри сприяють загальному фізичному розвитку дітей, розвивають координацію рухів, спритність, швидкість реакції та витривалість. Гра в колективі сприяє розвитку соціальних навичок, таких як співпраця, комунікація та вміння діяти в команді. Діти вчаться взаємодіяти один з одним, дотримуватися черги та правил гри. Вивчення і повторення вірша сприяє розвитку мовлення, збагачує словниковий запас та вчить дітей виразного читання. Завдання, які виконують діти, розважаючи «бондаря» (наприклад, кукурикання, стрибки), стимулюють їх творче мислення та уяву.

Гра «Склади квітку до віночка»

Серединки квітів розкладені по колу, а пелюстки розсіпані довільно. Діти за сигналом піднімають пелюстки та розкладають навколо серединок відповідно до кольору.

Мета гри. Гра допомагає розвивати фізичні здібності дітей через активні ігри; розширювати знання дітей про український оберіг – віночок та квіти, з яких його виготовляли; сприяє формуванню патріотичних почуттів, знайомлячи дітей з народними рухливими іграми та їхнім національним забарвленням, а також розвиває інтерес до традиційних українських ігор.

Гра «Отамане»

Гру бажано проводити на м'якому ґрунті, піску, траві. У неї грають переважно хлопчики, але й сміливі дівчата грають у цю гру з задоволенням.

Діти діляться на 2 рівні команди — коші. Якщо одна дитина зайва, то вона може приєднатися до тієї команди, де більше дівчаток. Кожний кіш обирає собі отамана. Коші стають один навпроти одного на відстані та беруть одне одного за руки. Відстань може варіюватися, але не більше, ніж 3 м, щоб не було великого розгону руху.

Отамани починають діалог:

- *Отамане, отамане, чи буде війна?*
- *Ні!*
- *А чому?*
- *Війська замало!*
- *Так відбий!*

Після цих слів отаман, якому запропонували відбити військо, обирає якогось козака. Обраний біжить до протилежного коша та намагається розбити зчеплені руки дітей. Якщо йому це вдалося, він обирає одного із дітей, руки яких розчепив, і забирає до свого коша. Якщо руки розчепити не вдалося, то дитина залишається в цьому коші. Діалог повторюється, тільки тепер його починає другий отаман.

Гра закінчується, коли в одному з кошів залишається лише отаман.

Примітка. Під час цієї гри діти повинні дотримуватися певних правил.

1. Діти в кошах повинні стояти на відстані одне від одного, щоб було де пробігати гравцеві другої команди.

2. Одну й ту саму дитину не можна двічі підряд посилати до другого коша.

3. Якщо дитина лишається в іншому коші, вона повинна грати чесно й не піддаватись гравцям зі своєї попередньої команди.

Мета гри. Вправляти дітей у швидкому бігу; продовжувати знайомити з устроєм козацького війська; виховувати патріотичні почуття на основі знайомства дитини з народними рухливими іграми, їхнім

національним колоритом; чесність, сміливість, інтерес до народних ігор.

Підсумовуючи, можна сказати, що ці ігри є одним з основних видів діяльності для дошкільнят. Тут присутні співи та віршики, які активізують уяву, фізичну активність, тренуючи спритність, увагу, спостережливість та координацію рухів, вивчення національної культури та зацікавленість нею, а головне, соціалізація, щоб діти не відчували себе пригніченими та замкнутими у собі через важкий і невизначений стан у нашій країні.

Спілкуючись та взаємодіючи між собою, вони будуть відволікатись від щоденних повітряних тривог та постійного стресу. Колективна діяльність, яка також присутня, буде прищеплювати дошкільнятам розуміння важливості згуртованості між собою, що стане основою до пізнішого та глобального етапу національної єдності, яка на початку війни врятувала країну від анархії. Тому, поєднуючи ці ігри, ми створюємо ту атмосферу, в якій діти будуть почувати себе захищеними та емоційно стійкими. Важливо, щоб вони мали можливість відволікатися від стресових ситуацій, отримувати позитивні емоції та знаходити радість у спілкуванні з однолітками. Тому нам, вихователям, необхідно прищепити дітям правильні цінності, адже вони є запорукою майбутнього нашої країни.

Список використаних джерел:

- *Картотека народних рухливих ігор.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/kartoteka-narodni-ruhliivi-igri-dla-ditej-doskilmogo-viku-327663.html>
- *Народні рухливі ігри.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smila-dnz1.edukit.ck.ua/patriotichne-vihovannya/narodni-ruhliivi-ta-sportivno-patriotichni-igri/>
- *Українські національні народні ігри.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dnz189.dnepredu.com/uk/site/ukrayinski-natsionalni-na.html>

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ТРВЗ

Олена ГРИЦИНА,
вихователь Хмельницького закладу
дошкільної освіти №46 «Подоланочка»
Хмельницької міської ради

Найважливіше завдання цивілізації – навчити дитину мислити.

...не хочеш залежати від вітру – будуй пароплав. І не вір, що крім парусників нічого не може бути.

Т. Едісон, Г.С. Альтшуллер

Екологічний стан нашої планети в умовах постійних катаклізмів, війн і тенденція до його погіршення вимагають від людей, які проживають на планеті, розуміння ситуації, що склалася, і свідомого ставлення до неї.

Сьогодні екологія - не тільки наука про взаємини живих організмів один з одним і з навколишнім середовищем, це - світогляд. Тому на перший план в системі роботи з екологічного виховання дітей дошкільного віку необхідно вивести формування основ екологічної

свідомості, розуміння загальних законів розвитку матеріального світу, а не просто набір відомостей про природні об'єкти і явища. Процес формування особистості в цілому і екологічне виховання зокрема повинні спиратися на систему наукових природознавчих знань. Щоб ці знання стали частиною внутрішньої культури і почали впливати на систему потреб, які диктують мотиви поведінки дитини, необхідно зробити їх надбання і засвоєння емоційно забарвленими радістю від зустрічей з природою, прагненням глибше зрозуміти її, емпатією, любов'ю до рідної землі, почуттям відповідальності перед нею. Маленька людина повинна поступово готуватися до вирішення різного роду завдань (в тому числі дослідницького, екологічного плану), які поставить перед нею життя, повне протиріч і проблем.

Щоб малюку навчитися вирішувати їх, вихователю потрібно сформувати певний образ мислення, розкрити творчий потенціал кожної дитини. Практика показала, що за допомогою традиційних форм роботи не можна повною мірою вирішити цю проблему.

Необхідне застосування нових форм, методів і технологій. На мій погляд, однією з ефективних педагогічних технологій для розвитку творчості у дітей є ТРВЗ.

Природа - невичерпне джерело збагачення. Діти постійно в тій чи іншій формі стикаються з нею. Їх приваблюють зелені ліси і луки, яскраві квіти, метелики, жучки, птахи, звірі, пластівці снігу, які падають, струмочки і галявини. Нескінченно різноманітний світ природи спонукає у дітей інтерес до гри, трудової, художньої діяльності, допитливості. Однак, далеко не все може бути правильно зрозумілим дітьми при самостійному спілкуванні з природою, далеко не завжди при цьому формується правильне ставлення до рослин, комах, птахів та тварин. Мої спостереження показали, що дошкільнята проявляють великий інтерес до природи, але знання, які вони отримують, часом уривчасті і безсистемні. Я задалась питанням: «Що знають діти про природу? Яке їхнє ставлення до неї?» і почала шукати шляхи вирішення цих проблем, визначивши основний зміст екологічного виховання як формування свідомо - правильного ставлення до природи, до її явищ і об'єктів. Зрозуміла, що потрібно пропонувати дітям не просте накопичення знань про навколишній світ, а частково самостійне розуміння, з подачі вихователя, потрібної інформації для подальшого вирішення природних суперечностей, для пояснення явищ, що відбуваються у наявних властивостях в живому світі, для накопичення знань про природу і вміння жити в злагоді з нею. Всім відомо, що дитина з радістю пізнає і досліджує те, що для неї

представляє інтерес. У повсякденному житті дитина стикається з незнайомими предметами і явищами природи. Безпосередній досвід дитини не може служити матеріалом для самостійного узагальнення, для аналізу явищ, для встановлення протилежностей між ними. Встановити постійні і необхідні зв'язки і відносини між явищами природи - значить відкрити закон. Дитина самостійно зробити цього не може, їй слід допомогти - дати спосіб пізнання світу, а не просто озброїти знаннями. Тому перше і головне завдання, яке я ставлю перед собою в роботі з дітьми, - спочатку зацікавити об'єктом, а потім вже про нього говорити, досліджувати, розкривати його сутність взаємозв'язку з навколишнім світом. Саме тому зупинилась на деяких методах і прийомах ТРВЗ. Мета моєї роботи полягала у тому, щоб сформувати початок екологічної культури особистості дошкільнят, що має на увазі сформовану екологічну свідомість, екологічно - орієнтовану поведінку і діяльність в природі, природоохоронне ставлення, пізнавальний інтерес до знань про рідний край. Адже технологія ТРВЗ технологія як універсальний інструмент використовується в різних видах діяльності: продуктивній, ігровій, пізнавальній, дослідно - експериментальній, побутовій і знаходить відображення в малюнках, розповідях, рухах, виробках, і, звичайно, в іграх. З огляду на актуальність даної теми і педагогічну цінність ТРВЗ - технології визначила мету і завдання освітньої роботи з дітьми.

Мета: створення умов для екологічного виховання дошкільнят.

Завдання: створити відповідне предметно-розвивальне середовище в групі, розвивати фантазію дітей, навчити їх мислити системно, з розумінням процесів, що відбуваються у навколишньому світі. Привернути увагу батьків до даної теми, озброїти їх елементарними знаннями і навичками у використанні ТРВЗ - технології. В освітній діяльності навчати дітей вирішувати екологічні завдання за допомогою різних методів ТРВЗ.

Практичне спрямування використання методів ТРВЗ

Метод протиріччя (проблемні ситуації). Цей метод допомагає побачити в навколишній дійсності протиріччя, навчитися їх формулювати і вирішувати. Вирішувати проблемні ситуації, знаходити протиріччя, спочатку з дітьми молодшого віку, використовуючи для цього варіанти гри «Добре - погано». У методі протиріччя також використовувала гру «Навпаки» як порівняння і вміння будувати складні речення.

На прикладі тварин:

- вовк злий, а лисиця хитра (звички);
- вовк сірий, а лисиця руда (зовнішність);
- олень великий, а заєць маленький (розмір);

- собака живе в будці, а ведмідь у лісі (місце проживання);

- півень - птах, а кішка - тварина (вид).

У старших групах цей варіант гри використовую для того, щоб наділити тварин зворотними якостями: «Заєць був боягузливим, а став хоробрим, був маленьким, а став великим». Так само, один із варіантів вирішення протиріччя - гра «Небезпечно - безпечно», наприклад: собака небезпечна, коли її дратує. Гра «Подобається - не подобається», наприклад: подобається, що жираф високий, не подобається, що не можна сісти і покататися.

Метод мозкового штурму. Це оперативний метод вирішення проблеми на основі стимулювання творчої активності, при якому учасникам обговорення пропонують висловити якомога більшу кількість варіантів рішень, в тому числі фантастичних. Відмінною особливістю методу є заборона на критику і оцінку. Потім із загального числа запропонованих дітьми ідей відбираю найбільш вдалі, які можуть бути використані на практиці.

Цей метод я використовувала для вирішення різних екологічних проблем. Наприклад: «Що будемо робити, щоб повітря було чистішим?», «Що потрібно зробити, щоб на ділянці було гарно?».

Прийом прямої аналогії почала використовувати з дітьми молодшого віку. Пряма аналогія вчить дітей порівнювати тварину з різними об'єктами. Ігри «Хто на що схожий?», «Впізнай мене» (за зовнішнім виглядом). Наприклад: На що схожий їжак? (На щітку, голочку, клубок). Спостерігаючи за снігом, що падає, і розглядаючи сніжинки, діти порівнювали їх з паличками, крупинками, красивими зірочками, використовуючи метод прямої аналогії. Діти помічали, що сніжинки швидко тануть на долоньці, це добре видно на темних предметах. У старших групах ці порівняння ускладнюються.

Прийом функціональної аналогії. З набуттям дітьми певного життєвого досвіду використовую цей прийом. Гра «На що схоже сонце?» (Сонце світить, гріє, радує. Схоже на лампочку, піч, іграшку).

Прийом фантастичної аналогії. Діти порівнюють тварину (пташку) з її іграшковим, намальованим, сплетеним, глиняним прототипом. Наприклад: що спільного і чим відрізняється кішка справжня та іграшкова? Цей прийом я почала використовувати з дітьми середнього віку

як частину заняття з пізнавального розвитку: малювання, ліплення, аплікації, під час спостережень за живим об'єктом.

Прийом емпатії. Велике значення для розвитку розумових здібностей дітей мають спостереження за різними явищами природи. Небо, вода і земля, поля і ліси, гроза, шум вітру, фарби золотої осені, пробудження природи навесні - все це емоційно впливає на дитину, спонукає її висловитися. Наприклад, спостереження за «Живими хмарами». Ставлю дітям питання: «Куди вони плывуть?», «На що чи кого схожі?», «Про що мріють?», «Про що розкажуть, що покажуть?». Потім пропоную дітям «оживити вітер». Подумати, поміркувати: Хто його мама? Хто його друзі? Яким буває характер у вітру? Про що сперечається вітер з сонцем?

Під час спостереження використовую прийом емпатії: пропоную дітям уявити себе на місці того, за ким або чим спостерігають. Використовую у роботі з дітьми молодшого віку. В основі цього методу лежить ототожнення самого себе з ким - небудь або чим - небудь і, як наслідок, вміння співпереживати цьому об'єкту. Ігри з емпатії активізують розумову діяльність дітей, розвивають їх творчу уяву.

Навчання цьому прийому я проводила поетапно. Спочатку я сама розповідала, що відчуваю в ролі того чи іншого об'єкта, мою розповідь доповнювали діти. Згодом діти самостійно розповідали, що уявили або відчули в ролі об'єкта, а я доповнювала, уточнювала і розширювала їх подання. На завершення потрібно було самостійно, без допомоги дорослого, розповісти про те, що уявила або відчула дитина в ролі об'єкта. Дитині трьох років простіше відчути себе живим об'єктом, показати нескладні дії і розповісти, що відчуває об'єкт. Тому ми з дітьми перевтілювалися в коників, які втомилися стрибати, в зайчика, який сховався за пеньком, ведмедя, який спить у барлозі. Дітям середнього віку я пропонувала уявити себе рукотворним об'єктом і знайти вихід з проблемної ситуації: «Ти кімнатна квітка. Тебе посадили в гарний горщик і забули полити. Що ти відчуваєш?»

Типові прийоми фантазування (ТПФ). «Що було б, якби...?». Наприклад: що було б, якби не було води?...сонця?...повітря?... Цей прийом широко використовую в практиці. І, звичайно, він приносить свої результати.

Метод фокальних об'єктів. Сутність даного методу полягає в перенесенні властивостей одного об'єкта або декількох на інший. Він дозволяє не тільки розвивати уяву, мовлення, фантазію, а й керувати своїм мисленням. Метод фокальних об'єктів почала використовувати з дітьми середньої групи, тому що діти вже знають характерні особливості, звички тварин

і птахів, знають основні відмінні ознаки диких і домашніх тварин, на основі цього можна створювати фантастичний образ тварини. Пропонувала дітям вибрати 2-3 об'єкти, потім назвати їх ознаки (не менше 4-х для кожного), сама фіксувала те, що говорять діти. Потім я пропонувала перенести ці ознаки або значення ознак по черзі на фокальний об'єкт. Наприклад: задумане слово весна (тобто фокальний об'єкт). Називаємо ще два - три об'єкти: сонце, кішка. Називаємо ознаки цих слів: сонце - променисте, яскраве, тепле, світле; кішка - чорна, м'яка, пухнаста, гладка. Тепер переносимо ці ознаки на фокальний об'єкт: весна промениста, весна чорна, весна пухнаста, весна тепла. Потім з дітьми обговорювали кожне поєднання, краще це обіграти через ігри «Добре - погано», «Подобається - не подобається», «Зручно - не зручно». У підсумку організовую продуктивну діяльність: малювання, ліплення предмета з незвичайними властивостями або складання казки.

Метод «Системний аналіз». Метод допомагає розглянути світ в системі як сукупність пов'язаних між собою певним чином елементів, які зручно взаємодіють. Його мета - визначити роль і місце об'єктів та їх взаємодію в кожному елементі. Дуже важливо при ознайомленні дітей з навколишнім світом показати: все, що нас оточує, взаємопов'язане між собою, складається з частин і частиною чогось є. Цей метод я використовую з дітьми молодшої групи. Для знайомства з дитинчатами тварин я використовувала системний аналіз по горизонталі: зайчєня - заєць, вовчєня - вовк. Знайомила з частинами тіла тварин і середовищем проживання. У старших групах використовую більше ознак та ускладнень.

Метод маленьких чоловічків (ММЧ) полягає в використанні асоціативних малюнків для пояснення досліджуваних об'єктів. Знайомила з цим методом дітей з середнього віку. За допомогою цього методу діти складали схеми води в рідкому, твердому, газоподібному стані або самі ставали цими чоловічками. За допомогою методу маленьких чоловічків діти відображали перехід об'єкта з одного стану в інший, наприклад: «Бурулька, сніг або лід перетворюються в воду, вода - в пар». Цікаво проходять ігри на відгадування загадок за моделями. Дітям дається готова або складається дітьми старшого дошкільного віку графічна модель, діти відгадують, що зображено на моделі. Наприклад, я пропоную дітям картку з графічним зображенням і запитую: «Що може бути тут зображено?».

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Відповіді дітей: газ в трубі, порожня банка, вулкан, порожній холодильник, вхід до печери. А якщо в цю загадку прибіжить водяний чоловічок і стане поряд з повітряним? Відповіді дітей: вода під водою, каструля з киплячою водою, шприц з ліками, шланг з водою. Під час обговорення я намагаюсь не показувати дітям готові відповіді, ситуації, а підводжу їх питаннями до правильного рішення, так, щоб у них склалося враження, що вони це придумали. Це дозволяє виховувати у дітей такі необхідні якості, як впевненість в собі, вміння вирішувати життєві завдання самостійно, без допомоги дорослого, знімає страх придумати щось абсолютно нове, досі дитині невідоме.

Всі вище викладені методи допомогли мені досягнути певних результатів: діти навчилися вільно висловлюватися, думати вголос, нестандартно мислити, міркувати, робити найпростіші причинно - наслідкові висновки, встановлювати зв'язки і протиріччя між явищами природи. Адже кожен метод технології ТРВЗ в освітній діяльності - це гра. Після закінчення таких ігор діти не втомлюються, бо вони просто грали.

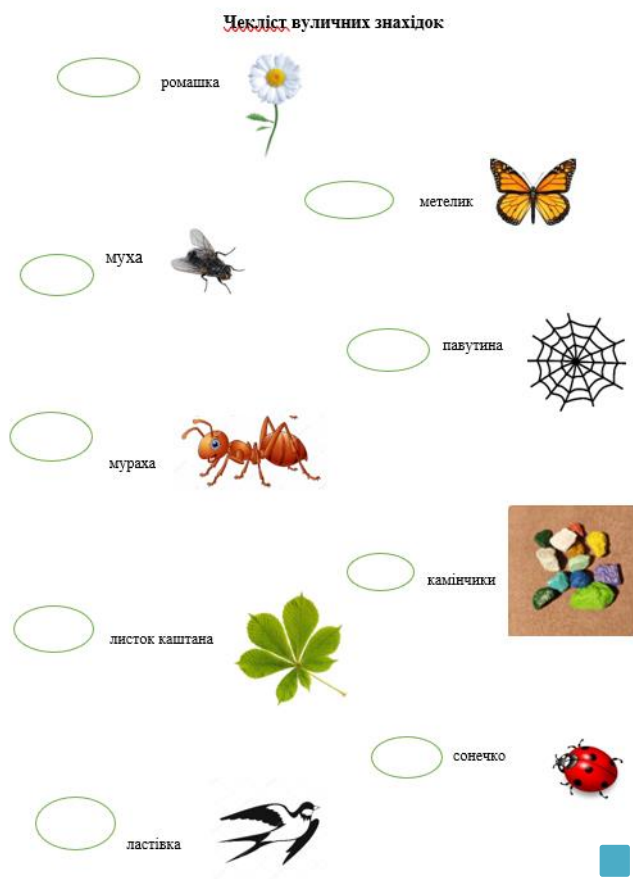
Звичайна прогулянка у нас теж перетворюється на справжнє дослідження природи з чеклістом вуличних «знахідок», з безліччю запитань та відкриттів. Друкую кожній дитині чекліст, беремо олівці - і прогулянка вже незвичайна. Кожна пора року має свої чеклісти (додаток 1).

Список використаних джерел:

- Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л., Гавриш Н.В., Долинна О.П., Ільченко Т.С., Коваленко О.В., Лисенко Г.М., Машовець М.А., Низковська О.В., Панасюк Т.В., Піроженко Т.О., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчук А.С., Якименко Л.Ю. – К.: Видавництво, 2012. 26 с.
- Вахняк, Н. В. Природнича гра як один із методів екологічного виховання дітей дошкільного віку. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка, 2013, 1: С.99-103.
- Грінь С.О. Екологічне виховання дітей як внесок у майбутнє планети. Молодий вчений, 2016, 12: С. 412-416.
- Лапшина, С. В. Теоретичні основи екологічного виховання дітей дошкільного віку. Наукові записки кафедри педагогіки 24, 2010. С. 109-116.

- Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті. (2002). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://schoolchem.ho.ua/ZavKab/NormD/1_7_nac_doktryna.pdf.
- Плохій З.П. Виховання екологічної культури дошкільників. К: Редакція журналу Дошкільне виховання, 2002. 173 с.

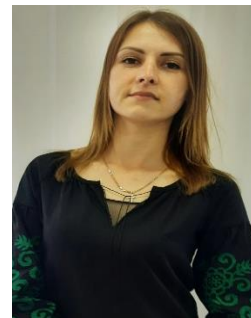
Додаток 1

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Людмила КУЗЬМИШИНА,

вихователь-методист Давидковецького
закладу дошкільної освіти «Теремок»
Хмельницької міської ради

Анотація. У статті висвітлюються теоретичні проблеми розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку. Охарактеризовані методи та прийоми полегшення процесу становлення зв'язного мовлення дошкільників.

Актуальність. Мовлення є частиною загального розвитку особистості, а навички володіння грамотним зв'язним мовленням — професійною потребою у багатьох сферах громадського життя. Тому навчання рідній мові є одним з головних завдань як дошкільної, так і шкільної освіти.

Неможливо уявити належний рівень життєвої компетенції людини без оволодіння мовленням. Видатний педагог В.О.Сухомлинський зауважував, що рідне слово є основою розумового розвитку й скарбницею всіх знань [4]. Мовленнєвий розвиток дитини є одним з основних чинників становлення особистості в дошкільному віці. Опанування рідної мови, рідного слова починається з раннього дитинства в сім'ї, серед батьків і рідних дитині людей, а вдосконалення її триває у закладах освіти і впродовж усього життя. Дитина дошкільного віку оволодіває правильною звуковимовою в нерозривному зв'язку зі своїм психічним розвитком, у єдності з розвитком предметно-практичної діяльності, мислення, спілкування. Формування граматичного компонента мовного чуття є спонтанним процесом, рушійними силами якого є внутрішня суперечність у взаєминах дитини і довкілля. Основна мета розвитку мовлення, за В.Сухомлинським, озброїти дітей умінням правильно, з дотриманням високої мовленнєвої культури, зв'язно висловлювати свої думки. Завдання навчання дітей рідної мови акумулюється у Базовому компоненті дошкільної освіти України [1].

Постановка проблеми. Проблема розвитку зв'язного мовлення дітей добре відома педагогічним працівникам. Тож головним завданням для вихователів ЗДО є вдосконалення діалогічного та монологічного мовлення дітей, що сприяє розвитку їх зв'язного

мовлення. Цю проблему можна вирішити через різні види мовленнєвої діяльності: переказ літературних творів, складання описових розповідей, створення творчих оповідань, заучування віршів, складання розповідей за картиною. Вчені довели, що втрачені в дошкільному дитинстві можливості мовленнєвого розвитку майже не відновлюються в шкільні роки.

Виклад основного змісту. Мовленнєвий розвиток дошкільника – складний психологічний процес, що не зводиться до простого відтворення дитиною почутої мови.

Він визначається мірою сформованості знань, умінь та навичок дитини і виявляється в соціальній та інтелектуальній активності у колі дорослих та однолітків.

Щоб створити оптимальні умови для мовленнєвого розвитку дошкільника, педагогам слід використовувати різні форми роботи: ігри, проблемні ситуації і, звичайно, заняття. Саме на заняттях педагог систематично та послідовно формує у дітей мовленнєві уміння та навички, які закріплюються під час різних видів діяльності в повсякденному житті. На заняттях з мовленнєвого спілкування діти вправляються в мовленнєвій діяльності. На таких заняттях педагоги основну увагу зосереджують на практичному засвоєнні дітьми норм рідної мови (фонетичних, лексичних, граматичних), формуванні навичок розповідання та переказування.

Одним із методів, які полегшують процес становлення зв'язного мовлення, є **мнемотехніка**. Мнемотехніка є системою методів і прийомів, які забезпечують успішне запам'ятовування, збереження і відтворення інформації, знань про особливості об'єктів природи, про навколишній світ, ефективне

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

запам'ятовування структури розповіді, і, звичайно, розвиток мовлення.

Мнемотехнічні прийоми: аналогія, трансформація, тлумачення, зв'язування (колаж), сюжет, логічні запитання, небилиці, піктограми, мнемоквадрати, мнемодоріжки, мнемотаблиці, передача змісту відповідними рухами, передача змісту через гру драматизацію (інсценування).

Для складання описових розповідей у роботі з дітьми дошкільного віку доцільно використовувати **кола Ейлера**. Кола Ейлера – це геометрична схема, за допомогою якої можна наочно відобразити відношення між поняттями або множинами об'єктів.

Наступна інноваційна технологія з розвитку зв'язного мовлення, яка заслуговує на увагу, – **складання синквейнів**. Ця форма роботи допомагає розширити словник дітей, розвиває у дітей уяву, мислення. Синквейн – це один з прийомів активізації пізнавальної діяльності дітей, формування їх розумового та мовленнєвого розвитку. Слово «синквейн» походить від французького слова «п'ять» і означає «вірш, що складається з п'яти рядків».

Синквейн – це не звичайний вірш, а вірш, написаний відповідно до певних правил. У кожному рядку задається набір слів, який необхідно відобразити у вірші.

Унікальною знахідкою, яка дає прекрасний результат в розвитку дитини, є **конструктор LEGO**. LEGO - улюблена іграшка вже багатьох поколінь дітей.

Крім розвитку мови через стимуляцію дрібної моторики, використання конструктора LEGO дозволяє дітям опановувати навички спілкування безпосередньо під час гри. Завдяки дорослому, який бере участь у грі, дитина знайомиться з новими словами, формами, кольорами і т.д. Коли дитина зацікавлена в процесі гри, то і розвивати її мовлення набагато простіше. Дитина будує прості речення, може просити дорослого дати їй ту чи іншу частину конструктора або попросити про допомогу у створенні чогось з деталей конструктора.

Нестандартний матеріал сприймається дітьми як доступний, цікавий, загадковий, незвичайний. Нестандартні прийоми будуть найбільш дієвими лише тоді, коли вихователь залучатиме і дітей до створення нових моделей та використання їх у навчально-мовленнєвій діяльності, як підказку, як маленьку «хитрість» чи «невеличкий секрет», відомий лише їм, адже діти полюбують все таємниче.

Висновок. Зазначаємо, що період мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку вважають особливо чутливим як до сприймання мовлення людей, що оточують їх, так і до впливу різних чинників зовнішнього і внутрішнього середовища. Саме в цей період діти можуть особливо продуктивно оволодівати усним мовленням за умови доброго здоров'я дитини і сприятливого мовленнєвого оточення.

Список використаних джерел:

- Базовий компонент дошкільної освіти. [Електронний ресурс]. - URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoviosviti-v-ukrayini>
- Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей: сутність та шляхи реалізації / А. Богуш // Дошкільне виховання. - 2020 - № 6. - С.3-5.
- Богуш А.М. Формування мовної особистості на різних вікових етапах: монографія / Богуш А.М., Трифонова О.С. та ін. - Одеса: ПНЦ АПН України, 2008. - 272 с.
- В.О.Сухомлинський і сучасність // Науково-методичний збірник. Випуск 1, Київ, 1994.
- Гавриш Н. Розвиток мовлення та навчання дошкільнят рідної мови: мета і завдання // Дошкільне виховання. - 2003. - № 7. - С.12-14.
- Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: [наук. - метод. посіб. / наук. ред.О.Л. Кононко]. - К.: Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2021.

Фото з мережі Інтернет

МЕД ДЛЯ МАМИ

(Конспект комплексного заняття для старших дошкільників за посібником до проєкту #Живі письменники: Дошкілля)

Марта СТРИХАР,
вихователь Хмельницького закладу
дошкільної освіти №24 «Барвінок»
Хмельницької міської ради

Мета: формувати морально - етичні цінності дітей на основі казки. Поглибити та закріпити знання дітей про правила безпечної поведінки на вулиці, вміння виходити з різних життєвих ситуацій, виховувати повагу та співчуття до інших, розвивати увагу, мислення, зв'язне мовлення і вміння відповідати повними реченнями, бажання приходити на допомогу, творчу фантазію. акуратність під час виготовлення творчих поробок. Розширювати словниковий запас дітей іменниками, прикметниками та дієсловами. Вчити отримувати задоволення від прослуховування художнього твору, вміння аналізувати, робити висновки, дотримуватись правил поведінки з ножицями.

Попередня робота: відгадування загадок про тварин, рослин, комах; читання та обговорення казок та художніх творів про тварин; перегляд мультфільмів про правила дорожнього руху та безпеки на вулиці «Уроки тітоньки Софи», «Бджілки трудівниці - мед збирають людям»; бесіди про безпеку на дорозі, на вулиці та під час небезпечних ситуацій «Якщо ти загубився, що робити?!»; спостереження за комахами на вулиці під час прогулянки; самостійна робота з ножицями, пензликом та клеєм під час аплікації.

Матеріали: книжка «Мед для мами», портативна колонка для прослуховування аудіоказки, аудіоказка, ілюстрації до казки, дидактична гра з ілюстраціями «Правила поведінки на дорозі», баночка з медом, тематичні ілюстрації до теми «Звідки береться мед», зразок паперової бджілки - аплікації, кольоровий папір, ножиці, клей, пензлики, серветки, фломастери, музика для релаксу, під яку діти будуть створювати бджілок.

Хід заняття

(Діти з вихователем стоять в колі дружби і вітаються один до одного)

Ранкове вітання «Ми візьмемося за руки»

*Ми візьмемося за руки,
Веселіше стане нам,
Бо у групі всі ми друзі -
Усмішки даруєм вам.
Треба разом привітатись!
Добрий день!
Дружно голосно сказати
Добрий день!
Вправо, вліво поверніться,
Своїм друзям посміхніться.
Добрий день!
Дружно всі, не відставайте.
Добрий день!*

Вихователь: Діти, а ви любите казки? Сьогодні пропоную вам послухати захоплюючу казочку про маленького зайчика, який вирушив на пошуки меду для мами. Отож, сідайте на стільці півколом та слухайте уважно.

(Вихователь включає аудіоказку для прослуховування на портативній колонці і демонструє дітям ілюстрації до казки, після прослуховування казки та перегляду ілюстрацій вихователь обговорює з дітьми зміст твору).

Запитання до казки:

- Яка прикрість трапилася в родині зайчика? Куди вирушив зайчик?
- Який маршрут пройшов зайчик до крамниці з медом? Чи було це небезпечно?

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

- Чи боявся зайчик іти сам у велике місто? Чому він не зупинився і не повернувся додому?
- Кого зустрів зайчик у великому місті по дорозі до крамниці?
- Як назвала зайчика ведмедиця? Турботливий - це який?
- Що трапилося з зайчиком, коли він вийшов з медової крамниці? Що він відчув?
- Чи знав зайчик свою адресу? Чи потрібно її знати? Навіщо?
- Хто допоміг зайчику визначити напрям руху додому? Яким був ведмедик?
- Як почувався зайчик, коли брів вечірнім містом з ведмедиком? Якби ви опинилися поруч з зайчиком, як би допомогли, що б зробили?
- Що відчув зайчик, коли зрозумів, що знову збився з дороги та коли баночка з медом впала у воду?
- Хто допоміг зайчику врятувати мед? Яким чином?
- Що відчувала мама-зайчиха, поки зайчика не було вдома? Що вона робила?
- Які почуття переповнювали маму й сина, коли вони зустрілися?
- Яким би ви назвали зайчика? Яким він був сином? Що можна сказати про нього? Чи можна його назвати обачливим? Як інакше він міг допомогти мамі?
- Чи допомагаєте ви своїм рідним, якщо вони хворіють?
- Чи сподобалась вам казка про зайчика? Чим саме? Чого навчає ця казка? Які висновки можна зробити? (відповіді дітей)

Вихователь: Молодці, діти! Ви уважно слухали казку і багато нового дізналися! А от зайчик ще маленький, в дитячий садок, як ви, не ходив і тому не знає правил дорожнього руху, поведінки на вулиці та своєї адреси. Пропоную вам пригадати, які правила поведінки на вулиці ви знаєте, як правильно поводитись на дорозі та в різних небезпечних ситуаціях.

Дидактична вправа «Правила безпечної поведінки на дорозі та вулиці»

(Перегляд ілюстрацій, обмін думками, що можна робити, а чого не слід робити на дорозі та на вулиці, під час прогулянки, у небезпечних ситуаціях з незнайомцями, пояснення відповідей вихователем)

Фізкультхвилинка «І Зайчиха, й зайченятко роблять кожен день зарядку»

І Зайчиха, й Зайченятко

Роблять кожен день зарядку.

(Діти утворюють коло.)

Разом з ними й ми, малята,

Починаєм крокувати.

(Крокують по колу одне за одним.)

Ніжки добре піднімаємо -

Камінці переступаємо.

(Крокують з високим підніманням стегна.)

А тепер ходім навшпиньки,

Як граційні балеринки.

(Ідуть на носочках, піднявши прямі руки вгору.)

Щоб міцне здоров'я мати,

Треба тіло тренувати.

(Діти стоять у колі, підготувавшись до виконання вправ.)

Ручки вгору, нум всі разом!

Опустили знову.

Розминаймо гарно м'язи,

Відганяймо втому!

(Ноги на ширині плечей, руки опущені, піднімають руки через сторони вгору і опускають їх.)

Ось і друзі поспішають,

Вправ своїх усіх навчають.

Як фламінго нахилиємось,

Пальцями землі торкаємось.

(Руки на поясі, ноги на ширині плечей, нахилиються вперед-назад, пальчиками торкаючись підлоги.)

Як ведмедик роззираємось,

В різні боки повертаємось.

(Руки на поясі, ноги на ширині плечей, виконують повороти тулуба вліво-вправо.)

Разом з кенгуру, малята,

Нум високо стрибати!

(Виконують стрибки на місці.)

З зайчиком потренувались.

Дуже добре всі старались!

(Розслаблюють ручки, злегка струшують ними.)

Пам'ятаймо: рух — це сила,

Для здоров'я це важливо!

(Показують "клас" і усміхаються.)

Вихователь: Молодці, малята! Ось ми трохи відпочили, а зараз пропоную вам сісти за столи та пригадати, що шукав зайчик для мамі? Так, це була баночка меду! (Показ баночки з медом).

Як ви гадаєте, звідки береться мед? (відповіді дітей). Подивіться, будь ласка, на дошку: тут ви можете побачити, як бджілки збирають мед, куди носять і як мед пізніше потрапляє на полиці в крамниці та супермаркети, де його можна буде придбати, щоб посмакувати з рідними (пояснення вихователя про пасіку та роботу пасічника)

Діти, навіщо зайчиковій мамі був потрібен мед? Так, для мамі, яка захворіла. Мед дуже корисний і лікувальний продукт. Його можна не лише смакувати з випічкою чи печивом, але й пити з ним чай, коли болить горло або з'являється кашель чи ознаки застуди.

Сьогодні, я вам пропоную виготовити бджілок, які зберуть багато цілющого меду, щоб вистачило для вас та ваших матерів, щоб ви та ваші мамі завжди були здорові.

(Поступове пояснення та виконання роботи за зразком з паперу.

Перед дітьми на столі лежить кольоровий папір, ножиці, клей, пензлики та аркуші паперу, на яких вони під музику для релаксу створюватимуть бджілок. Вихователь допомагає дітям)

Вихователь: Які чудові бджілки - трудівниці у вас вийшли! Вони зберуть багато меду, всі матусі з малятами будуть ним смакувати і ніколи не хворітимуть.

Діти, я дуже сподіваюсь, що сьогоднішня історія про маленького турботливого зайчика вас багато чого навчила і ви завжди будете дотримуватись правил поведінки на вулиці та залюбки допомагатимете своїм рідним та друзям при нагоді. Дякую вам за активність та старанність на занятті!

Список використаних джерел:

- Дитяча аудіоказка з татом. Мед для мамі. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=W0GH6L_MdNM

- Іван Малкович, Софія Усс. Велике місто, маленький зайчик, або Мед для мамі /іл. Софія Усс. - Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2019. - 32с.
- Марія Артаменко, Ганна Беленька, Наталія Бонь, Наталія Гавриш #Живі письменники: дошкілля - навч. посібн. Київ: Світич, 2021. - 192с.

УКРАЇНСЬКІ ВЕЧОРНИЦІ

(Конспект родинного свята в старшій групі ЗДО)

Олена ТРЕМБОВЕЦЬКА,
вихователь Хмельницького закладу
дошкільної освіти №24 «Барвінок»
Хмельницької міської ради

Мета. Ознайомити дітей з особливостями різдвяної обрядовості українців. Формувати духовні цінності у дітей засобами українського народознавства та фольклору. Поширити знання дітей про сімейне дозвілля, пам'ятати та відтворювати українські традиції. Спонукаати батьків показувати дітям на власному прикладі як проводяться різдвяні свята.

Матеріал: легенда про ялинку, Різдвяна зірка, кутя, сіно, цукерки, бублики, рукавички, маска Кози, піріжки, білий халат.

Хід свята

Батьки сідають за столи, діти на лавочках попереду.

Ведуча: Гарно хату я прибрала,
Наварила, напекла.
Цілий рік гостей чекала
І ось настала ця пора.

Ми раді вітати вас на наших вечорницях (Розповідь про свято) Яке ж свято без гарної пісні? (Пісня «Це моя земля» І.Федишин)

Гасне світло, засвічується зірка.

Ведуча: Зірка засвітилася, яка сповістила про народження Ісуса (світло падає на немовля, якого народила дівка Марія. Засвічується ялинка)

Ведуча: Християни святкують Різдво. Вечір перед Різдвом називається Святвечором. Перша зірка сповіщає про його початок. На столі має бути 12 пісних страв. А найголовнішою стравою є кутя.

Діти ходять по хатах і колядують (Заходять колядники, дорослі).

Вітаються: «Христос народився!», «Славимо його!».

Добрий вечір вам у дім!
Добрий вечір вам усім!
Всіх вітаєм, прославляєм
З нашим святом золотим.

Срібна зірка пролетіла,
Сяє кожному із нас.
Хай же серце буде чисте
В цей святый різдвяний час.

Це до нас упала з неба
Зірка ясна із небес,
Щоб у нас засіла в серці
Радість тиха і ясна.

І кого вона торкнеться,
Той весь серцем розцвіте
І для того усміхнеться
З неба сонце золоте.

Ведуча: Сідайте, гості, до столу та повечеряємо
смачною кутею (Пригощання гостей)

Пісня «Нова радість стала»

Ведуча: А хто знає, чому на Різдво прикрашають
ялинку? (відповіді дітей).

Діти читають вірші:

1.Добрий вечір, щедрий вечір!
Бажаємо вам ці свята провести,
Нових і кращих дочекались,
З року в рік – на многії літа.

2.Добрий вечір вам усім!
Добрий вечір вам усім!
Всіх вітаєм, прославляєм
З нашим святом золотим.

3.Добрий вечір, мир в цій хаті!
Ми прийшли вам розказати
Про чудову новину,
Про небесну дитину!

Гра «Ко-ко-ко на Різдво»

Ведуча: Зараз ми з вами пограємо у гру. За мою команду ви маєте швиденько залізти під стіл, сказати слова: «Ко-ко-ко на Різдво, по сім квочок на гніздо» і після цього пошукати під столом у сні цукерки. Хто знайде більше цукерок, той і переміг. Спочатку грають хлопчики, а потім дівчата.

Дитина: Сію, сію, посіваю,
З новим роком вас вітаю!

(Танок «Щедрий вечір»)

Діти читають вірші:

1-ша дитина: А в нашої неньки
рученьки біленькі.
Кругом столу ходить,
Вареники робить.

2-га дитина: Щедрик-Бедрик, дай вареник,
Грудку кашки, кільце ковбаски.
Добрий вечір!

(Колядка «Хай Ісус, мале дитя»)

Ведуча: А ще українці люблять повеселитись. Тож запрошуємо наших батьків та діток до цікавих ігор.

«Хто швидше з'їсть бублики» (гра з батьками)

Ведуча: Шановні батьки, запрошуємо вас трішки розважитись та пограти. Ця гра сімейна, тому запрошуємо татусів та їх дружин. Матусям роздаємо бублики, що прив'язані на стрічку. Татусям потрібно його з'їсти якнайшвидше і без використання рук.

«Хто швидше одягне рукавички» (гра з батьками)

Ведуча: Ох і холодно стало на вулиці, аж руки залякли. Десь були у мене рукавички. (Дістає коробку із рукавичками) Діти, а ви не змерзли? Мама і татусі допоможуть одягнути вам рукавички. Але вони усі переплутались у коробці. Нумо, їх робирати!

«Заплети кіску» (дві мами)

Ведуча: А зараз ми перевіримо, як наші мами уміють плести кіски. Ваше завдання - якнайшвидше заплести кіски у 5-ти дівчаток. Оцінюватись буде якість і швидкість.

(Пісня «Щедрик» М.Леонтовича)

Дві дитини: Коляд-коляд-колядниця,
Добра з медом паляниця.
А без меду не така.
Дайте, тітко, пирога.

Дитина: Україна колядує,
Колядує вся рідня!
В небі ангели співають,
Прославляючи Христа.

(Пісня «Добрий вечір, добрий пане господарю»)

Колядники: Прощайте, мир цій хаті!
Будьте здорові і багаті!
Майте долю добру, гожу,
Завжди вірте в ласку Божу.
Ласка Божа вас спасе,
Край і народ піднесе (виходять)

Використані джерела:

- Колядки та щедрівки, які легко вчити дітям. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://np.pl.ua/2022/01/koliadky-ta-shchedrivky-iaki-lehko-vchyty-ditiam/>

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ ПІД ЧАС ЛІТНІХ ПРОГУЛЯНОК

Світлана КОМАРЕНЕЦЬ,
вихователь Хмельницького закладу
дошкільної освіти №5 «Соловейко»
Хмельницької міської ради

Богдана ШИНКАРУК,
вихователь Хмельницького закладу
дошкільної освіти №5 «Соловейко»
Хмельницької міської ради

Вірте в талант і творчі сили кожного вихованця!
В.О. Сухомлинський

Літо - це чудовий час для перебування дітей на вулиці, це ігри, розваги, спостереження, спілкування з живою природою, яка вчить розуміти її красу, милуватися розмаїттям і різнобарв'ям довкілля.

Заглиблення дитини у красу природного, предметного та соціального світу є пріоритетним завданням освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва» Базового компоненту дошкільної освіти. Організація різних активностей на свіжому повітрі для дітей з допомогою музики, художнього слова, зображувальної діяльності є джерелом переживання радощів і збагачення вражень про красу навколишнього світу. В. Сухомлинський зазначав: «Кожна дитина не тільки сприймає, але й малює, творить, створює. Те, як дитина бачить світ, є своєрідною художньою творчістю. Образ, що сприйняла й одночасно створила дитина, несе в собі яскраве емоційне забарвлення. Діти переживають бурхливу радість, сприймаючи образи навколишнього світу і додаючи до них що-небудь з фантазії. Емоційна насиченість сприйняття – це духовний заряд духовної творчості».

Прогулянки на свіжому повітрі не лише зміцнюють здоров'я дітей, але й сприяють їхньому всебічному розвитку, розвитку творчих здібностей та навичок дошкільників. Олена Половіна, кандидат педагогічних наук, доцентка кафедри дошкільної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, дає поради, як формувати у дітей дошкільного віку під час прогулянки здатність емоційно - чуттєво сприймати об'єкти і явища довкілля, практично реалізовувати свій пізнавальний та художньо-естетичний потенціал для отримання

бажаного результату творчої діяльності на основі розвинених емоцій та почуттів .

Під час літніх прогулянок доцільно організовувати :

- паузи споглядання;
- паузи вслуховування (мовчазне вдивляння в об'єкт, адже в мовчанні іноді можна почути більше, ніж у словах);
- артгру «Оживи об'єкт» (дерево, пейзаж, метелик і т.д).

Навчити дітей самостійно виокремлювати мальовничі куточки довкілля, бачити предмети в цікавих ракурсах, подивитися на світ довкола крізь, допоможуть вправи:

- ✚ «Чарівний образ» (трафарети метеликів, дерев, будинків, і т.д);
- ✚ «Подивись у бінокль»;
- ✚ «Подивись у рамку» (рамка будь-якого розміру та геометричної форми).
- ✚ «Розглядання з різних точок» (Нехай ваші вихованці подивляться на об'єкт зблизька, а потім із певної відстані, перемістившись лівіше, правіше...);
- ✚ «Послухай, як співає вітер» (Паузи вслуховування дають змогу почути розмаїття звуків природного й соціального довкілля).

Прогулянки влітку відкривають перед дітьми багатий світ природних матеріалів: листя, квіти, гілочки, камінці, трав'янисті рослини тощо.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Тут немає обмежень для творчості: створення картин, рамки для фотографії, портретів, намиста, браслетів із листя, квітів та трав'янистих рослин; викладання мозаїки з каміння; збір і створення гербаріїв.

Малювання та аплікації на свіжому повітрі відкривають нові горизонти для дітей. Вони можуть спостерігати за довкіллям і відтворювати його на папері, черпаючи натхнення безпосередньо з навколишнього середовища, розглядаючи (вивчаючи) кольори, форми і текстуру природи. Під час малювання пейзажів або окремих природних об'єктів використання природних фарб, створених із квітів та ягід, розвиває у дошкільників увагу до деталей та художні навички.

Одним із незвичних та дуже креативних способів розвитку творчих здібностей є тіньові малюнки, для створення яких потрібно не просто мати розвинену уяву, а й уміння експериментувати. Відкриваючи для себе таємницю світла і тіні, цей спосіб допомагає дітям зрозуміти основи фізики (як утворюються тіні, як світло впливає на форму і довжину тіней), пізнавати природні явища та взаємодію з навколишнім середовищем. Створення тіньових відбитків відбувається шляхом обмальовування тіней об'єктів, які перебувають під прямими сонячними променями. А також самі діти можуть бути тіньовими об'єктами, стаючи у різних позах. Можливе створення цілих сюжетів, де різні тіні об'єднуються в одну композицію: «Лісові пригоди», «Зоопарк», «На вулицях міста». Після створення контурів тіней діти можуть розфарбовувати їх.

Природа – ідеальне місце для рольових ігор, які допомагають дітям розвивати соціальні навички, креативність, уяву та мовлення. Технологія «халабудної педагогіки» (автор К. Крутій) допоможе створити особистий простір для дитини. «Халабуда» - це будиночок, створений із ковдр, відкритих парасольок, столів, завісок. Збудована власноруч халабуда — це скарб для дошкільників! Невичерпна дитяча фантазія породжує незліченні теми для ігор, пов'язаних із будиночком: це і хатинка для загадкового персонажа, і казкова рукавичка, і королівський палац. Нарешті, це просто будинок для дітей, які так люблять грати в сім'ю.

Організовуючи такі активності, ми допомагаємо дітям не лише насолоджуватись свіжим повітрям та природою, але й відкривати для себе чудові нові способи творчого вираження. Використовуючи природні матеріали, організовуючи рольові ігри, малюючи, конструюючи, ліплячи та проводячи експерименти, ми допомагаємо дітям пізнавати світ у всій його різноманітності, розвиваючи їхні творчі здібності та вміння.

Тож не втрачайте можливості використати літо для творчого розвитку ваших малюків!

Список використаних джерел:

- Базовий компонент дошкільної освіти України. 2021 рік.
- Крутій К. Як створити особистий простір дитини або що таке «халабудна педагогіка». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1s0l6AXuFWit9lI5gBr9jmzeYfu_DXTv/view
- Половіна О. Дитина у світі мистецтва // Дошкільне виховання, №2, 2021. С.3-8.
- Половіна О. Розвиваємо творчий потенціал дітей під час прогулянки // Вихователь-методист дошкільного закладу. №2, 2019.
- Розвивальні прогулянки в ДНЗ / уклад. Ю. М. Черкасова. - Х.: Вид. група «Основа», 2011. ■

ХМЕЛЬНИЧЧИНА - НАШ РІДНИЙ КРАЙ (Квест для дітей старшого дошкільного віку)

Ганна ГАПЄЄВА,

вихователь Хмельницького закладу
дошкільної освіти №33 «Джерельце»

Хмельницької міської ради

Наталія ПОПИК,

Вихователь-методист Хмельницького закладу
дошкільної освіти №33 «Джерельце»

Хмельницької міської ради

Ірина ГАПЄЄВА,

вихователь Хмельницького закладу
дошкільної освіти №33 «Джерельце»

Хмельницької міської ради

З маленьких краплинок, струмочків народжуються великі повноводі ріки. Любов до своєї Батьківщини починається з любові до мами і тата, до своєї родини, домівки, любові до рідного краю. І ми, вихователі, у своїй роботі приділяємо велику увагу розвитку у дітей пізнавального інтересу до історії свого краю. Навчаємо їх бути справжніми патріотами, пишатися своєю малою батьківщиною, вчитися дбати про довкілля рідного краю, бути спритними і дружніми.

У своїй роботі з дітьми ми активно використовуємо квести як нову технологію ефективного засобу навчання дітей середнього та старшого дошкільного віку. Адже вони оптимально поєднуються з традиційними технологіями навчання дітей та дають змогу залучити до ефективної взаємодії колег, спеціалістів дошкільного закладу.

Саме з цією метою пропонуємо вашій увазі **квест «Хмельниччина – мій рідний край»**, під час якого діти старших груп нашого садочка, подорожуючи станціями квесту, завзято змагалися між собою, виконували різні завдання, шукали відповіді на запитання, танцювали і співали пісень, показали свої знання і уміння.

Мета: формувати у дітей повагу до культурних цінностей українського народу, шанобливе ставлення до культури, історії, традицій рідного краю; його історико-культурного надбання і традицій, гуманізму, формувати почуття відповідальності за природу як національне багатство; розвивати пізнавальний інтерес, логічне мислення, інтуїцію, уміння працювати

в команді, швидко знаходити вихід зі складної ситуації; виховувати дітей на ідеях патріотизму.

Обладнання: маршрутні листи на кожну команду, музичний супровід, картинки-пазли із зображенням герба та логотипу Хмельниччини, питання до вікторини, баки для сортування смітєвих відходів, іграшка Панда.

Місце проведення: територія дитячого садочка.

Складається квест з 5 станцій: «Мистецька», «Краєзнавча», «Геральдична», «Екологічна», «Спортивна».

Хід проведення:

Діти старших груп збираються на центральному майданчику.

Розпочинається квест вітальним словом директорки закладу, традиційним вшануванням загиблих героїв, хвилини мовчання.

Ведуча. Найкраще місце на землі те, де ми народилися, де живуть наші рідні, друзі. Для нас із вами – це наша Хмельниччина.

Хмельниччина моя – зоре ясна.
Хмельниччино, до тебе серцем лину.
В душі моїй бринить весни струна.
Хмельниччина – перлина України.
Олександр Янцеловський

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

- Тож сьогодні ми з вами, діти, вирушимо в захопливу подорож, де усі разом, виконуючи різні завдання, доведемо, що ми є справжніми хмельничанами, патріотами своєї землі.

Ведуча знайомить з правилами проведення квесту. Кожна команда обирає собі назву, отримує свій маршрутний лист, в якому відмічатимуться результати виконання завдань на станціях. За кожне завдання команда отримує частину пазла.

Станція «Екологічна». Дітей зустрічає Пандочка, символ Всесвітнього фонду дикої природи. Дітки відповідають на її питання про збереження довкілля та виконують завдання з сортування сміття.

Станція «Мистецька». Діти читають вірші про Хмельниччину та виконують танцювальний флешмоб.

Станція «Краєзнавча». Діти відповідають на запитання про історію та визначні місця рідного краю (питання додаються).

Станція «Геральдична». Діти пригадують, які герб та логотип має наша Хмельниччина та складають їх з пазлів.

Станція «Спортивна». На цій станції в естафетних іграх діти складають прапор України.

Зустрічаються всі команди знову на **«Мистецькій» станції**. Там з окремих частинок пазлів (які кожна команда отримувала за виконані завдання) складають прапор Хмельницької області. Завершується квест таночком козацят та народною грою «Подільночка».

5. Як виглядає герб нашого міста? (Герб являє собою гербовий щит з фігурою – три золоті (жовті) перехрещені стріли (середня – вістрям донизу; дві – під кутом 90 градусів – вістрям вгору) на синьому (лазуровому) тлі. Обрамлення щита золоте (жовте). Форма гербового щита – іспанський закруглений щит)
6. Назвіть головну річку нашої області (Південний Буг) Які ще річки нашої області ви знаєте? (Збруч, Дністер, Вовк, Бужок та інші)
7. Чи знаєте ви міста нашої області, в яких є фортеці? (Кам'янець-Подільський, Меджибіж,)
8. Хто такий Микола Мазур? (художник, скульптор, лауреат Шевченківської премії). Де знаходяться його роботи в місті?
9. Що таке мурали? (стінопис, вуличне мистецтво) Чи можете ви назвати, де знаходяться деякі з них?
10. Який розпис, відомий за межами області, ви знаєте? (Самчиківський)
11. Яких відомих людей нашого краю (письменників, поетів, спортсменів, художників, співаків, музикантів) ви знаєте?

Відеозвіт проведеного заходу можна переглянути за посиланням:

<https://www.facebook.com/irina.gapeeva/videos/233709333051775?idorvanity=907414659866333>

Додаток 1

Питання до квесту «Хмельниччина – рідний край»:

1. Як називається наше місто?
2. Хто такий Богдан Хмельницький?
3. Скільки пам'ятників Б.Хмельницькому є у нашому місті? (5: 1) привокзальна площа, 2) біля філармонії, 3) прикордонна академія, 4) на алеї української духовності МАУПу, 5) територія військової частини)
4. Які попередні назви нашого міста ви знаєте? (Плоскирів, Проскурів)

ВЕСНЯНИЙ КВЕСТ

(Сценарій свята з використанням інтерактивної мультимедійної гри для дітей 5-го року життя)

Ірина ШЕМЧУК,

керівник музичний Хмельницького закладу
дошкільної освіти №20 «Білочка»
Хмельницької міської ради

Пропоную вашій увазі сценарій весняного свята, який було проведено за допомогою авторської інтерактивної мультимедійної гри, створеної на сайті LearningApps.

Реквізит:

- ✓ зашифрована карта-лист;
- ✓ сопілка Лукаша;
- ✓ прозорі хусточки пастельних кольорів для етюду «Весна прийшла»;
- ✓ інструменти для казки-шумівки;
- ✓ маска Ведмедя (дитяча або доросла);
- ✓ ігровий парашут;
- ✓ інструменти для оркестру «Вітерець-пустунець»: саморобні бумвокерси та кольоровий папір формату А4;
- ✓ сопілки та штучні квіти для заключного танцю;
- ✓ телевізор з доступом до інтернету (мультимедійна система);
- ✓ мобільний телефон.

Музичний матеріал до свята:

https://drive.google.com/drive/folders/1jbqVkwM_Iga4akOqBX0zte7zCJ9AFy-?usp=sharing

ХІД СВЯТА

Зала оформлена, як весняний ліс. З однієї сторони стоїть магічне Дерево Життя, в кроні якого схована сопілка Лукаша.

Під музику заходить ведуча з трьома дітьми, до них приєднується Мати.

Ведуча. Добрий день, дорогі гості! Вітаю вас із першим теплим променем сонця, з першою пташкою, із свіжим подихом весни.

Дитина 1. Благослови, мати, весну зустрічати.

Весну закликати, зиму проводити.

Зимонька в візочку, веснонька в човночку.

Дитина 2. Хлопцям та дівчатам у танку гуляти,
У танку гуляти, весну зустрічати.

Мати. Весну зустрічати вас благословляю
Та із теплим сонцем радо всіх вітаю.

Дитина 3. Гей, дівчата, хлопці, з хати,
Нумо весну зустрічати!

Заходять діти, виконуючи танець «Весняночка», по завершенню стають у півколо.

Діти читають вірші про весну, заводять хоровод «Веснянка» (сл. і муз. Н.Май)

Чути спів пташок, на його фоні діти промовляють слова (уривок вірша Т.Корольової «Чарівна пора»):

Чуєш? Жебонять струмки.
Чуєш? Цвірінчать пташки!
Глянь, бруньки он на гіллі..
В синім небі – журавлі.
Перші проліски цвітуть,
Перші джмелики гудуть.
Це прекрасна й чарівна
В гості йде до нас весна!

Ведуча. А чи знаєте ви,
щоб справжня весна настала,
Потрібно щоб ліс заспівав,
Щоб пісня лісової Мавки зазвучала
І щоби дощик пісеньку заграв?

Звучить музика, заходить Мавка.

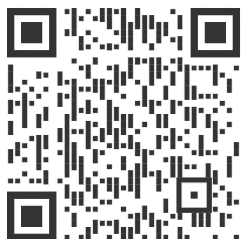
Мавка: Я — Мавка. Я донька лісового краю. Я в лісі узимку спати лягала. Мене відьма потворна покликала з гаю, чари наклала і чарівну сопілочку вкрала. А замість сопілки лишила якогось чудернацького листа (*показує*)

Ведуча. Це не просто лист, це зашифрована карта, за допомогою якої можна знайти чарівну сопілку, на якій грав Лукаш! Подивіться, на цій карті є QR-код! Я знаю, що треба робити: сканувати телефоном QR- код і перейти на його сторінку. А для того, щоб цю сторінку бачили всі, переадресуємо її на великий монітор. (*Ведуча виконує відповідні дії, музкерівник вмикає екран телевізора. На екрані з'являється сайт LearningApps, на якому вже запущена гра «Весняний квест». Ця гра – пазли, за якими розміщено відео. Щоб його побачити, потрібно відкрити всі пазли-завдання.*

Ведуча (*читає основне завдання*): Виконаєте завдання – знайдете те, що шукаєте.

Свято продовжується у вигляді інтерактивної мультимедійної гри: зачитується завдання ➔ виконується ➔ музкерівник натискає на відповідний пазл ➔ пазл зникає ➔ під ним з'являється фрагмент початкового екрану відео.

Інтерактивна гра «Весняний квест»:
<https://learningapps.org/watch?v=py3u671r524>

Закодовані завдання:

- ☑ **Затанцювати етюд «Пробудження весни»:** виконується етюд «Весна прийшла» (музика – на вибір музкерівника)

- ☑ **Пошуміти, щоб розбудити весну:** виконується казка-шумівка «Весна іде» (розробка І.Цілик)

Мавка. Слід нам весну розбудити,
Дощем землю окропити.
Як краплі дощу на землю впадуть,
З мене чари всі спадуть.

- ☑ **Заспівати про весну:** виконується хоровод «Йде весна доріжками» (сл. і муз. О.Таушан).

- ☑ **Розбудити ведмедя:** музична гра «У веснянім лісі з Ведмедиком» (монтаж Л.Камінецької).

- ☑ **Попросити допомоги батьків:** виконується гра з батьками «Чарівний парашут» (озвучення В.Литовченко).

- ☑ **Зустрітися з вітерцем:** оркестр виконує п'єсу «Вітерець-пустунець» (сл.О.Пічугіної, вик. Н.Козій).

- ☑ **Розказати, як звірята і пташенята радіють весні:** виконується хоровод «Весняна полечка» (муз. Л.Оліфірової)

Після останнього завдання, коли зникають всі пазли, вмикається відео фрагменту з мультфільму «Мавка. Лісова пісня», у якому Лукаш грає на сопілці.

Мавка: Ми виконали всі завдання і знаємо, де лежить сопілка: її сховано в кроні Дерева Життя (*дістає сопілку*). Ось вона, дякую вам, діти! Нумо разом танцювати!

Виконується танець «Квітково-сопілковий»: діти + Мавка (музика на вибір музкерівника). Свято завершується. ■

АВТОРСЬКА МУЗИЧНА КАЗКА «ЯК ЗАЄЦЬ З ЇЖАКОМ НАВВИПЕРЕДКИ БІГАЛИ» (за мотивами німецької казки «Заєць і Їжак»)

Світлана ГЕРИЧ,

керівник музичний Хмельницького закладу
дошкільної освіти №40 «Сонечко»
Хмельницької міської ради

Дійові особи: Сорока, Заєць, Їжак, Їжачиха.

I дія

Сорока: Всі новини в лісі знаю –
в кожну дірку заглядаю.

Звірі всі мені знайомі,
таємниці їх відомі.

Ой, хтось іде! Та це ж заєць!

Заєць: Прудкі ноги маю,
швидко ними я стрибаю.

Оббіжу я ліс за мить,
Вам мене вже не спинить.

Річку перескочу, як тільки захочу.

Неможливого нема, вдача вже моя така!

Яка гарна галявина! А скільки метеликів!

Танок метеликів.

Їжак: Маю клопоту багато,

я працюю навіть в свято,

В ліс іду, гриби збираю,

потаємні стежки знаю,

На голках своїх гостреньких

яблук наношу смачненьких.

Заєць: Привіт! Ну й швидко ж ти йдеш!

Коли це ти додому доповзеш?

Що за ноги коротенькі?

Ще й до того вони кривенькі!

Ха-ха-ха, ну і спортсмен,

справжній тобі супермен!

Їжак: Хоча ноги я короткі маю,
всюди я завжди встигаю!

Заєць: А давай завтра зрання

ми влаштуємо змагання,

Ось тоді і зрозумієш,

що ти бігати не вмієш!

Їжак: Згоден я! Влаштуємо змагання!

Розходяться по домівках.

Сорока: Оце так! Оце вже й новина!

Полечу скоріш, розкажу усім сама!

Їжак: Що накоїв? І не знаю.

Як я викрутитись маю?

Піду жінці розкажу

Цю історію важку!

Йде додому.

Їжачиха працює на городі.

Їжачиха (співає). Всі овочі рядочками
встеляються листочками.

Салат і огірки, кабачки і буряки.

Які рівненькі рядки!

Їжак: Жінко, порадь мені, а то не знаю,
що робити завтра маю!

Їжачиха: Сорока все мені вже розказала,
вона поблизу пролітала.

Ти не хвилюйся, все разом ми сплануємо
і завтра зайця обхитруємо.

II дія

Заєць: Потрібно перед змаганнями зробити
розминку! Побігаю трішки!

Їжак і Їжачиха приходять на поле.

Їжак: От і добре, зайця ще немає. Жінко, у тому
кінці ставай сама. А я ось тут зачекаю того хвалька.

Заєць: А, ти, їжаче, вже тут!? Та все пусте, все одно
я першим перебіжу поле це!

Їжак: Не будем більше ми вагатись, за діло вже
потрібно братись!

На рахунок «три» біжімо в поле швидше ми.
Готовий? Раз, два, три... Побігли!

*Заєць побіг. Прибігає на другий кінець поля, а там
вже Їжачиха.*

Їжачиха: А я вже тут!

Заєць: Біжімо назад!

Їжак: А я вже тут!

Заєць бігає туди-сюди, поки не падає знесилений.

Їжак: Бігати швидко - добре це,
а мати розум - краще за все!

Отож більше не хвалися,
щоб стати мудрим - іди вчися!

Заєць виповзає з поля.

Танець Їжака з Їжачихою.

*Заєць, Їжачиха, Їжак, Сорока співають всі разом
пісню про дружбу.* ■

ГРА «БІНГО»: НАВЧАЄМОСЬ ГРАЮЧИСЬ

Валентина СИМЧУК,
учитель початкових класів
комунального закладу загальної середньої освіти
«Лицей №15 ім. Олександра Співачука
Хмельницької міської ради»

Основна мета освітньої реформи в Україні - створити школу, в якій буде комфортно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті.

Нова українська школа – це школа, до якої приємно ходити учням. Тут прислухаються до їхньої думки, вчать критично мислити, не боятись висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами.

Як поживати та осучаснити уроки в початковій школі? Мотивувати учнів до різних видів діяльності, створювати ситуацію успіху для досягнення позитивного результату навчання допомагають різноманітні інтерактивні ігри.

Ефективною для використання під час вивчення усіх навчальних предметів є інтерактивна гра «Бінго». Вона значною мірою прискорює процес запам'ятовування будь-якої інформації та сприяє підвищенню рівня пізнавальної активності учнів.

Гру «Бінго» можна застосовувати на різних етапах уроку. Це своєрідний варіант класичної гри, але замість чисел на картках використовуються також слова або картинки. Картки варто заламінувати для багаторазового використання. Завдання для гри можна створити в презентації PowerPoint для зручної демонстрації на екрані.

Правила гри «Бінго»

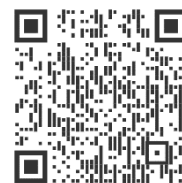
Кожен учень або пара учнів отримують ігрове поле (їх в наборі є 16 варіантів). Учителю демонструє завдання (слайди час від часу можна міняти місцями), а учні намагаються якомога швидше знайти та закреслити відповідь на своїй картці. Перемогу отримує гравець, який першим закреслить горизонталь, вертикаль або діагональ. Він/вона голосно викрикує слово «Бінго», і гра припиняється. Ми в класі граємо до трьох або чотирьох переможців.

Пропоную декілька авторських варіантів гри для використання під час освітнього процесу.

Бінго «Алфавіт»

Умови гри: учасники визначають, на яку літеру розпочинається назва зображеного предмета і закреслюють її на своєму ігровому полі.

В	І	Н	Є	О	В	І	Н	Є	О
К	У	О	Б	Х	П	Ж	Т	Е	Г
М	С	З	Н	Т	К	О	Л	С	Х
Ц	І	А	І	Я	Б	А	І	З	Ч
Д	Є	Ж	В	Ш	У	В	А	І	Н
Г	Е	Ю	Г	Л	Ю	Г	М	Д	Є
В	І	Н	Є	О	В	І	Н	Є	О
А	І	С	К	И	Д	Є	К	Й	Ж
У	Ж	Е	Б	И	С	Е	Б	І	Ц
В	Й	І	М	Л	У	Л	У	П	Ц
Г	Ф	Р	Н	Щ	Г	Е	М	Ф	Ш
Ш	Ч	Г	Я	О	А	І	Р	Я	Г

https://drive.google.com/drive/folders/1X5Wm5pVg5cPuv2lZpm0h8n_GRI3S_IQN?usp=sharing

Бінго «Слова»

Умови гри: учасники визначають назву зображеного предмета і закреслюють її на своєму ігровому полі.

<https://drive.google.com/drive/folders/10GegrUfHSQAq-OW9vpFoibQhFzlebya7?usp=sharing>

Бінго «Усний рахунок. Додавання і віднімання. 2 клас»

Умови гри: учасники гри обчислюють вираз та закреслюють його значення на своєму ігровому полі.

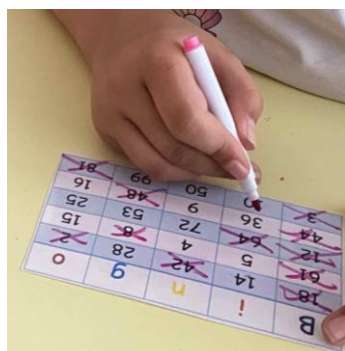
В	і	н	г	о
64	81	36	8	42
10	12	9	2	48
18	4	50	25	15
99	16	5	28	72
44	61	53	3	14

<https://docs.google.com/document/d/14M2GTnnQRPdHaAVXvzcCBN-eJREKgW2V/edit>

Бінго «Множення і ділення»

Умови гри: учасники обчислюють вираз і закреслюють його значення на своєму ігровому полі.

<https://drive.google.com/drive/folders/1jpATGquMTZEA7e01wsKw8dwi-2EUeYu>

Бінго «Усний рахунок. 3-4 клас»

Умови гри: учасники обчислюють вираз і закреслюють його значення на своєму ігровому полі.

В	і	н	г	о
46	6	49	150	369
52	200	500	83	156
162	10	100	15	790
25	450	7	462	48
45	135	260	54	700

<https://drive.google.com/drive/folders/1jDuobuKwpG5d9glDHTm2DEwlooiJkn5?usp=sharing>

Бінго «Дроби»

Умови гри: учасники визначають зафарбовану частину кожної фігури і закреслюють значення дроби на своєму ігровому полі.

8	6	4	3	2	3	1	5	2	1
12	9	6	12	8	4	5	8	6	12
3	3	2	1	2	6	8	12	2	3
9	8	3	3	6	4	8	2	3	10
4	6	3	5	10	4	3	9	1	1
8	8	6	6	10	16	9	4	1	3
6	4	2	7	1	2	4	8	2	5
12	16	4	12	4	2	4	8	8	6
1	3	1	5	5	3	6	12	6	4
2	4	5	8	6	8	6	9	4	7

<https://drive.google.com/drive/folders/1SdgirYgAP8757lcVONp8QHqYuswWj2B?usp=sharing>

Бінго «Час»

Умови гри: учасники визначають час на годиннику та закреслюють його показник на своєму ігровому полі. Тут необхідно попередити учнів: якщо сонечко на екрані знаходиться в лівому верхньому кутку – вважаємо, що це час першої половини доби, відповідно, якщо в правому нижньому – друга половина доби.

В	і	н	г	о
06.00	14.55	06.10	01.50	03.00
00.00	12.00	21.00	09.05	22.10
14.00	02.00	☺	17.35	18.10
02.55	05.35	13.50	11.30	04.00
13.25	21.05	18.00	11.45	09.00

<https://drive.google.com/drive/folders/1p0JlId2U5H63q17bp2XNq7pFN2h5Pw9K?usp=sharing>

Переваги використання цієї гри для навчання:

- залучення усіх дітей до спільної діяльності;
- універсальність (адаптується до будь-якого навчального предмету);
- соціальна взаємодія (заохочує співпрацю між учнями);
- розвиток когнітивних навичок;
- підкріплення навчання (діє як ефективний інструмент для закріплення знань);
- інклюзивність (легко адаптується до різних стилів навчання, потреб усіх учнів);
- мотивація;
- можливість зворотного зв'язку (надає вчителям інформацію про розуміння учнями матеріалу та їх прогрес).

РОЗКАЖИ МЕНІ КАЗКУ: СТОРІТЕЛІНГ У ШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Марія БАКШЕСВА,
учитель початкових класів
комунального закладу загальної середньої освіти
«Ліцей №7 Хмельницької міської ради»

*Словесна творчість – це могутній засіб розумового розвитку людини, перед якою відкривається світ.
В. Сухомлинський*

Щоб вчитись гарно, вчитись треба весело! Справді, щось мусить дитину захопити, здивувати, зацікавити. Постійно підвищувати інтерес учнів до уроку – завдання кожного педагога. Однією зі стратегій, яка дає можливість створити захопливе навчальне середовище та зберегти інтерес дітей до навчання, є сторітелінг – ефективний метод навчання та виховання.

Сторітелінг (з англ. story - історія, telling – розповідати) – технологія створення історії та передачі за її допомогою необхідної інформації з метою впливу на емоційну, мотиваційну, когнітивну сфери слухача.

Саме ця технологія може зробити навчання цікавим і захопливим. Адже у своїй основі вона містить особливість викликати емоції та зацікавленість у слухачів або глядачів, роблячи їх співучасниками подій, які розгортаються. Ефективний сторітелінг здатен залучити школярів, зберегти їх увагу та залишити позитивне враження, яке надовго залишиться у їхній пам'яті. Завдяки сторітелінгу діти вчать презентувати себе, чудово запам'ятовують, креативно мислять.

Починати роботу з формування вміння складати історії потрібно уже в 1 класі. Як же підготувати учнів до сторітелінгу?

I етап. СЛУХАТИ, ЧИТАТИ ТА АНАЛІЗУВАТИ ІСТОРІЇ ІНШИХ

Саме на цьому етапі діти ознайомлюються з будовою тексту та вчать визначати головних героїв і місце, де відбувається подія. Через прослухані або прочитані тексти формується вміння визначати частини тексту (структуру тексту).

У процесі роботи над твором школярі записують (друкують) нові слова, які вони зустріли у цьому тексті чи книзі.

II етап. ДОПОВНЕННЯ ТЕКСТІВ

- Що ти бачиш на картинці?
- Розкажи історію за картинками.
- Заповни пропуски в історії.
-

III етап. НАПИСАННЯ ІСТОРІЙ

Для цього в освітній діяльності доцільно використовувати креативні методики сторітелінгу.

Кубики історій

Ці кубики вигадав ірландський тренер креативного мислення Рорі О'Коннор. Він помітив, що невеличкі піктограмки можуть розпалювати уяву та мотивувати людей створювати цікаві історії. Тож він створив кубики історій — це набір із 9 гральних кубиків з малюнками на кожній грані. Є різні набори, об'єднані за темами: їжа, подорожі тощо.

Придумувати історії, використовуючи всі кубики, дітям складно, тому потрібно починати тільки з двох. Спочатку діти знайомляться з кубиками та малюнками. Звертаємо їх увагу на те, що означає кожна грань.

На початковому етапі використовують кубики з персонажем-людиною та дією, а згодом - з персонажем-твариною та дією. Школярі складають прості речення. Наприклад, «Дівчинка грається м'ячем», коли випадають грані з дівчинкою та м'ячем. Незвичайні речення викликають у дітей посмішку, і це мотивує їх придумувати ще більше цікавих історій.

Коли діти навчаються складати прості речення, поступово додаються ще кубики. Щоб у їхній розповіді з'явився початок, середина та кінцівка, вводяться допоміжні слова: «одного разу», «але», «врешті-решт». Це допомагає створити сюжет і придумати логічне завершення кожної історії.

Також використання кубиків історій допомагає дітям подолати невпевненість у собі, тому що учні засвоюють матеріал через гру, у комфортний для них спосіб. Діти таким способом удосконалюють свій лексичний запас, долають «бар'єр» висловлювання думок. До того ж ті діти, які зазвичай не дуже активні на уроках і лише зрідка висловлюють свою думку, включаються в груповий процес, почуваються частиною колективу. Крім того, вони вчаться висловлювати принаймні найпростіші ідеї, адже головна вимога – кожному сказати мінімум по реченню. Кубики історій можна використовувати як психологічний механізм –атракцію (позитивну психологічну настанову, варіацію вправи «ранкового кола») у форматі «гадальних» кубиків. Поставте їм

запитання: «Що вас чекає на уроці?» і дайте завдання весело знайти відповідь за допомогою кубиків.

Саме тому варто інтегрувати в освітній процес цю цікаву інноваційну ігрову методику, адже саме вона розвиває комунікативні здібності і згуртовує учнів, налагоджує комунікативну взаємодію, створює креативний простір, розвиває критичне мислення, загалом створює неймовірну атмосферу в аудиторії.

Кошик історій

Щоб створити історію, потрібно скласти до кошика різні матеріали (малюнки) та фігурки, що допомагають відтворити сюжет. До кошика кладемо обмежену кількість предметів. Головний персонаж - це зазвичай фігурка. Далі додаємо його оточення. Учні кладуть до нього щось своє, їм потім цікавіше з цим взаємодіяти. Для цієї діяльності використовуються книги або тексти, які діти читають.

Іграшка класу

Це також може бути іграшка садочка, класу чи школи. Ця методика популярна в інших країнах: Німеччині, США. Така іграшка протягом навчального тижня перебуває у класній кімнаті, а на вихідні діти по черзі беруть її додому. Згодом вони розповідали, що робили з нею.

Комікси

Вже у 1 класі можна працювати над виробленням навичок складати комікси.

Комікс, або мальови́с (від англ. comic — комедійний, комічний, смішний); дослівно «послідовне мистецтво», яке використовує прийом «далі буде») - послідовність малюнків, зазвичай з короткими текстами, які створюють певну зв'язну розповідь.

Вони мають гарну здатність «притягувати» і «тримати» навіть зазвичай неактивних школярів. Найцікавішим є те, що комікси використовують найпотужніший інструмент – вони пробуджують уяву читача засобами домислювання. Ось чому їх полюбляють діти, які збагнули це на підсвідомому рівні.

На підготовчому етапі створюється історія-комікс, у якій багато окремих «віконць», а між ними так звані пробіли. Саме тут і народжується таємнича магія коміксів. Діти у цих пробілах починають подумки домальовувати сюжет, можуть придумувати свої варіанти ситуацій та вписувати власні варіанти реплік.

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Згодом можна створювати комікси, пригадуючи знайомі казки та мультфільми. Діти можуть вигадувати своїх героїв або залишати всім відомих персонажів. Вони вчаться змінювати сюжет і ділити його на сектори. Це досить тривала робота, не на один урок, але вона досить захоплююча. Дітям дуже подобається працювати над створенням коміксів. Тим паче, що кожен створює свій власний.

Процес домислювання стимулюється словом – усі написи в коміксах мають значення. У деяких випадках вони підсилюють ефект сюжету, а в інших - пояснюють зображення.

Будь-яку історію можна запам'ятати лише тоді, коли вона торкнеться нашої душі. Тому паралельно з роботою над створенням історій необхідно працювати над розвитком емоційного інтелекту. Для цього впроваджують рольові та комунікативні ігри, терапевтичні казки, арттерапію, наприклад співи, танці, малювання.

Список використаних джерел:

- Вчимо дітей розповідати історії: 3 креативні методики сторітелінгу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvitoria.media/experience/vchymo-ditej-rozpovidaty-istoriyi-3-kreatyvni-metodyky-storitelingu/>
- Гич Г.М. Сторітелінг як інноваційна методика формування мовної компетентності / Г.М.Гич // Науковий вісник Миколаївського університету ім.В.О.Сухомлинського. – 2015. – №4. – С.188-192.
- Куц Т.В. Майстерня креативності/ Т.В.Куц // Науково-методичний журнал «Педагогічна майстерня». – 2016. – №4. – С.30-37.
- Макарова Л.М., Корнієнко Л.О., Рига Г.О. Сторітелінг як технологія розвитку креативності здобувачів вищої освіти КЗ «Покровський педагогічний коледж» / Л.М.Макарова // Матеріали VII Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти – 2018». – 2018. – 37 с.

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Інна АНТОШЕВСЬКА,учитель початкових класів
комунального закладу загальної середньої освіти
«Ліцей №7 Хмельницької міської ради»

Повномасштабна війна в Україні, яка розпочалася 24 лютого 2022 року, призвела до серйозних наслідків в освітньому процесі. Воєнні дії на сході та півдні України спричинили масове переміщення населення по всій Україні та за її межі. Майже дві третини дітей з родинами змушені були покинути свої домівки. Постійні повітряні тривоги, хвилювання за життя рідних створюють фоновий стрес, в якому перебувають громадяни України. Ці події вкрай негативно впливають на всі сфери здоров'я дитини, а особливо на її психоемоційний стан. Саме тому одним із найактуальніших є питання, пов'язане з розвитком емоційної сфери дитини, зокрема, емоційного інтелекту. Високий рівень емоційного інтелекту допомагає підтримувати емоційний стан дорослих і дітей під час постійного стресу.

У 1980 році ізраїльський психолог американського походження Реувен Бар-Он вперше вводить в обіг поняття «емоційний коефіцієнт» (EQ) як засіб вимірювання емоційного інтелекту.

Емоційний інтелект Бар-Он визначає як сукупність неогнітивних (емоційних і соціальних) здібностей, знань і умінь, що впливають на можливість індивіда успішно відповідати вимогам навколишнього середовища і протистояти його тиску.

Він виділив п'ять сфер компетентності, котрі можна співвіднести з п'ятьма компонентами емоційного інтелекту: пізнання себе, навички міжособистісного спілкування, здатність до адаптації, управління стресовими ситуаціями, загальний настрій [2].

Питання розвитку емоційного інтелекту досліджували зарубіжні та вітчизняні вчені: Пітер Саловей, Джон Майєр, Даніель Гоулман, Девід МакКлієнд, Н. В. Коврига, Е. Л. Носенко, Л. М. Новікова та ін.

Узагальнюючи погляди науковців, можемо визначити емоційний інтелект дітей молодшого шкільного віку як здатність особистості розуміти власні емоції, почуття та емоції інших людей, уміння

правильно сприймати власний стан і стан співрозмовника, ефективно керувати емоційними реакціями, що допомагає адаптуватися до критичної ситуації, вміти підтримувати доброзичливі стосунки з оточуючими. Емоційний інтелект – це, з одного боку, здатність розуміти, аналізувати і контролювати власні почуття та емоції, а з іншого – вміти відчувати, розуміти настрої оточення. Основними функціями емоційного інтелекту є стресозахисна та адаптивна функції.

Українські психологи Н. В. Коврига, Е. Л. Носенко [1, с.26] виділяють такі рівні сформованості емоційного інтелекту:

1. Низький рівень емоційного інтелекту характеризується страхом, нестабільністю, агресією, самотністю, фрустрацією, почуттям провини, депресією.

2. Середній рівень емоційного інтелекту характеризується відчуттям психічного благополуччя, високою самооцінкою, позитивним ставленням до себе як суб'єкта життєдіяльності.

3. Високий рівень емоційного інтелекту відповідає найвищому рівню розвитку внутрішнього світу людини і характеризується відчуттям свободи, психічним благополуччям, адекватним рівнем оцінювання власної поведінки, відповідальністю за себе і уявленням про те, як необхідно діяти з метою гармонізації стосунків.

Отже, рівень емоційного інтелекту є важливим засобом успішної самореалізації особистості.

Виходячи з того, що емоційний інтелект на відміну від загального інтелекту формується як в процесі навчання, так і в процесі життєдіяльності певною мірою стихійно, а в спонтанному сімейному вихованні виявлення емоцій може або контролюватись і певним чином стримуватись в даній конкретній родині, або, навпаки, бути повністю занедбаним, виникає необхідність його цілеспрямованого формування.

Особливого значення розвиток емоційного інтелекту починає набувати у шкільному віці, оскільки у цей період відбувається активне емоційне ставлення особистості до себе та інших.

Навчальна діяльність сприяє вдосконаленню самосвідомості, здатності до рефлексії й вміння поставити себе на місце однокласника чи вчителя, врахувати їхні потреби та почуття. Саме молодший шкільний вік з його емоційною чуйністю до подій, що відбуваються, безпосередністю і відвертістю вираження власних переживань, є сензитивним періодом розвитку емоційного інтелекту.

Процес розвитку емоційного інтелекту молодших школярів пронизує всі рівні діяльності вчителя: планування уроку, оформлення класної кімнати, відбір навчального матеріалу і вправ, поведінки вчителя, характер взаємовідносин у класі. Розпочинати необхідно з розрізнення основних емоцій і поступово переходити на їх відтінки. Цілісне сприйняття світу відбувається лише тоді, коли дитина сприймає матеріал не однобоко, предметно, а різносторонньо, не лише аналізує події, а й ставиться до них емоційно. Розвивати емоційний інтелект здобувачів освіти можна під час сюжетно-рольових ігор; різних видів театрів; арт-терапії; в процесі використання елементів методики «Піснезнайка»; в ранковому колі; під час читання книг з аналізом настрою і почуттів персонажів; демонструючи фотографії, малюнки осіб з різними основними емоціями та їх відтінками; малювання «власного настрою»; в ході групових дискусій; рефлексії тощо.

Пропоную кілька вправ для розвитку емоційного інтелекту здобувачів початкової освіти.

Вправа «Привітання»

Мета вправи: сприяти встановленню позитивної взаємодії.

Хід вправи: учасники вільно пересуваються по класу й вітаються з тими учнями, яких зустрічають. Вчитель час від часу змінює спосіб вітання. Можливі способи привітання: «Привітайтеся весело, дружньо, ворожо, ласкаво, здивовано, перелякано».

Обговорення вправи: Чи виникали якісь труднощі під час виконання завдання? Що було легко зробити? Як вітатися було найприємніше?

Вправа «Я-висловлювання»

Мета вправи: навчити висловлювати свої почуття без оцінок, невдоволення, образ.

Хід вправи: вчитель пояснює різницю між «Я-висловлюванням» й «Ти-висловлюванням». «Я-висловлювання» дозволяє людині вислухати вас спокійно, проявити співчуття, емпатію. Використання його в розмові робить спілкування більш відповідальним за свої думки, почуття, які не націлені на те, щоб звинуватити іншу людину (Наприклад: «Коли ти запізнюєшся на урок, я хвилююсь»). «Ти-висловлювання» направлено на звинувачення іншої

людини. Коли ми використовуємо таке висловлювання, співрозмовник відчуває наші негативні емоції: роздратування, гнів, страх. (Наприклад: «Ти знову прийшов пізно!»).

Орієнтовна схема «Я-висловлювання»:

- опис ситуації, яка викликала напруженість («Коли я бачу, що ти...», «Коли це відбувається...», «Коли я стикаюся з такою ситуацією...»);
- точне визначення власного почуття у певній ситуації («Я відчуваю...», «Я не знаю що і сказати...», «У мене виникла проблема...»);
- побажання щодо зміни ситуації («Я просив/просила би тебе...», «Я буду вдячний/вдячна тобі, якщо...»).

Після обговорення інформаційного повідомлення вчитель об'єднує учасників у три групи й пропонує за допомогою «Я-висловлювання» розіграти наступні ситуації:

- твій друг попросив у тебе підручник і порвав його;
- ви з другом домовилися про похід у кіно, ти чекав/чекала, але так і не дочекався/лася;
- батьки сварять за погано написану роботу тощо.

Далі кожна група представляє свої варіанти вирішення зазначеної ситуації, аргументуючи їх.

На наступному етапі вчитель роздає кожному учаснику бланк незакінчених речень і пропонує заповнити його, формулюючи свої звернення до приятеля/приятельки у формі «Я-висловлювання».

Обговорення вправи: Які висловлювання ми переважно використовуємо у повсякденному житті? Чи важко вам було оперувати «Я-висловлюванням»? Що ви відчували, коли до вас зверталися з «Я-висловлюванням»?

Вправа «Як я бачу сам себе? Як мене бачать люди?»

Мета: розвиток навичок емоційного реагування.

Хід вправи: вчитель пропонує взяти аркуш паперу, поділити його на дві частини. На одній намалювати бачення себе іншими, а на іншій – своє власне бачення.

Обговорення вправи: Який малюнок було намалювати легше? Які емоції ви відчували?

Список використаних джерел та літератури:

- Носенко Е. Л., Коврига Н. В. Емоційний інтелект як інтегральна особистісна властивість // Практична психологія і соціальна робота, 2008. – № 9. – С. 22 – 27.
- Стрельніков В.Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини/ В. Ю. Стрельніков // Постметодика. – 2010. – № 6. – С.15-21. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Postmetodyka_2010_6_4.

РОЛЬ ВЧИТЕЛЯ У ВИХОВАННІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Юлія ФЕДУРЮК,

учитель початкових класів
комунального закладу загальної середньої освіти
«Ліцей №13 Хмельницької міської ради»

Якими зростають діти в Україні? Тривожнішими, ніж їхні однолітки в інших країнах? Чи, може, стійкішими та сміливішими? А може, патріотичнішими? В сучасних умовах виховання особистості дитини постає питання про те, чи здатне молоде покоління на високе почуття патріотизму.

Враховуючи сучасну суспільно-політичну ситуацію, що склалася в Україні, однією із нагальних потреб сучасного українського суспільства є формування у молодого покоління, зокрема школярів початкових класів, патріотичних якостей, активної життєвої позиції й соціальної відповідальності. Патріотизм є одним з почуттів, закріплених віками, і є свого роду моральним фундаментом для побудови успішної, розвиненої, процвітаючої України.

Патріотичне виховання на сьогодні актуальне як для системи освіти, так і для держави в цілому. На формування патріотизму у дітей, в першу чергу, має впливати виховання в сім'ї, але основним інститутом, що забезпечить організацію і функціонування всієї системи формування патріотичних якостей, є держава. І найкращими її представниками мають стати заклади освіти. Школа несе особливу відповідальність за завтрашній день вільної незалежної України. Саме тому пріоритетним у виховній системі кожного закладу освіти є національно-патріотичне виховання підрастаючого покоління.

Національно-патріотична робота – це не проста формальність чи данина моді. Вона має стати традицією кожної школи. З одного боку, національно-патріотичне виховання тісно пов'язане з вихованням патріотизму, а з другого – це школа майбутнього захисника Батьківщини.

Учень відчуває велику довіру до вчителя. Для дитини слово вчителя, його вчинки, оцінки мають важливе значення. Педагог щоденно декілька годин перебуває в центрі дитячої уваги і своєю поведінкою формує стійке уявлення дитини про моральність, відносини між людьми, патріотизм і виховання духовності, моральності та гуманності.

Нині кожен педагогічний колектив повинен працювати над створенням школи, яка б виховувала учнівську молодь, здатну успішно жити в оновленому суспільстві, забезпечила б формування національної свідомості учнів різних вікових груп. Найважливіша умова національно-патріотичної ланки роботи – єдність навчання та виховання, що має бути відображена в системі виховної роботи кожної школи.

Сьогодні учні вже здатні на патріотичні почуття. Вони хочуть миру і спокою в державі, її процвітання, бо саме це є рушійною силою майбутнього. Що ж може зробити вчитель для впровадження системи патріотичного виховання в учнів?

Безумовно, це:

- організація позакласної та позашкільної діяльності;
- організація шкільного життя, що сприяє демократичній поведінці;
- виховання розуміння високої цінності українського громадянства, внутрішньої потреби бути громадянином України;
- формування поваги до Конституції України та державної символіки;
- збереження і продовження українських традицій;
- формування національної свідомості, людської гідності, любові до рідної землі, родини, народу;
- формування соціальної активності;
- формування й розвиток духовно-моральних і загальнолюдських цінностей;
- сприяння розвитку фізичного, психічного та духовного здоров'я;
- виховання здатності протидіяти проявам аморальності, правопорушень, бездуховності, антигромадській діяльності.

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Для забезпечення завдань патріотичного виховання до плану роботи включаємо проведення таких виховних заходів:

- зустрічі школярів із військовими;
- години спілкування «Виховання поваги до державної символіки – важливий елемент виховання патріотизму», «Ми – діти незалежної України»;
- бесіди «Що значить бути патріотом?», «Ми – європейці: реальність і перспективи»;
- марафон ерудитів «Моя держава – Україна»;
- брейн-ринг «Що я знаю про Україну»;
- віртуальні мандрівки «Я живу в Україні»;
- тематична книжкова виставка «Краса та велич символів державних»;
- загальношкільні акції «Лінійка у вишиванках», «Незабудка пам'яті»;
- родинні свята «Ми всі – українці, єдина сім'я»;
- патріотичні флеш-моби «Вибрати не можна тільки Батьківщину».

Важливо зазначити, що родина є багатим середовищем для виховання національно-патріотичної свідомості, почуттів і переконань у дітей. Саме сім'я закладає фундамент у формуванні почуттів патріотизму, що передбачає активний крок любові до людини, рідного краю, свого народу, його звичаїв і традицій. Лише спільна робота вчителя та батьків формує у дитини національну свідомість та переконання, що твоя країна найкраща. Тому вчитель повинен не лише працювати з дітьми в школі, а й організовувати бесіди з батьками, щоб процес виховання почуття патріотизму у молодшого школяра був усебічним.

Кожен педагог має працювати на рівні сучасних вимог, постійно удосконалюючись, розвиваючи і збагачуючи свою професійну компетентність, інноваційну культуру, технологічний потенціал, тому що прояв власних патріотичних якостей, цілеспрямована діяльність вчителя в урочний та позаурочний час сприяють формуванню патріотичних якостей у молодших школярів.

Патріотами не народжуються. Ними стають у процесі становлення особистості.

Список використаних джерел:

- Безлюдна Н. Особливості національно-патріотичного виховання молодших школярів в умовах воєнного стану. Збірник наукових праць «Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи». 2022.
- Бех І. Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. / І.Д. Бех. – Київ – Чернівці: «Букрек», 2018. – 320 с.
- Ковальчук, І. В. (2016). Технології соціальної роботи з формування патріотизму дітей / І. В. Ковальчук // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна. Вип. 26, 109-117
- Концепція національно - патріотичного виховання в системі освіти України, Наказ Міністерства освіти і науки України від 06 червня 2022 року № 527. ■

ЗДРАСТУЙ, ВЕСНО!

(Сценарій дозвілля за мотивами українського фольклору)

Тетяна СЛОБОДЯНЮК,
учитель музичного мистецтва
комунального закладу загальної середньої освіти
«Ліцей №8 Хмельницької міської ради»

Святково прикрашений зал. У залі стоять бутаторські дерева, куці. Зелені килимки з квіточками.

Ведуча: Стояла я і слухала весну.

Весна мені багато говорила,
Співала пісню дзвінку, голосну,
То знов таємно-тихо шепотіла.

Вона мені співала про любов,
Про молодість, радості, надії.

Вона мені переспівала знов

Те, що давно мені співали мрії. (Леся Українка)

- Подивіться, як у нас гарно на галявинці. Вже сонечко впливло з-за лісу, заграла рибка у нашій річечці та заспівали пташки. З весною вас, з доброю погодою, з сонечком!

- Ми зібралися сьогодні, щоб зустріти й вітати весноньку, яку ми чекали цілу зиму. Діти, а чи знаєте ви, як наш народ раніше зустрічав весну?

(Розповіді дітей)

Ведуча: Так, коли вперше кувала зозуля, люди виходили зі своїх домів і водили «Кривого танцю», грали в ігри, раділи сонячним промінчикам. А як називаються пісні, які співають на честь приходу весни?

Діти: Веснянки, гаївки, ягілки, гагілки

Ведуча: Ці пісні славлять весну-красну, сонечко, дощик, родючу землю і весняну працю. Пісні-веснянки оспівують рідну природу, закликають весну та гарний урожай. Коли з теплих країв поверталися птахи, з-під снігу вибивалася перша травичка, дівчатка виходили на галявину та співали веснянки.

(Звучить голос зозулі: «ку-ку»)

Ведуча: Чуєте, діти? Чий це голос? (Зозулі). Якщо вже зозуля закувала, мабуть, і нам час співати веснянки!

Веснянка «Вийди, вийди, сонечко»

Ведуча: Ось заспівали ми веснянку, а тепер давайте пригадаємо і заклички, якими закликали весноньку, дощик і сонечко.

(Діти читають заклички)

1. Сонечко, сонечко, глянь у віконечко,
Діткам маленьким з неба засяй.
Весно-весняночко, наша паняночко,
Гарними квітами, ніжними вітами,
Співом пташиним нас забавляй.

2. Вийди, вийди, сонечко,
на дідове полечко,
на бабине зіллячко,
на наше подвір'ячко,
на весняні квіточки,
на маленькі діточки.

3. Іди, іди, дощику,
Зварю тобі борщику
В полив'янім горщику!
Іди, іди, дощику,
Цебром, відром, дійницею
Над нашою пашницею.

Ведуча: Чому так потрібен дощик і сонечко для пашниці, дідового полечка, бабиного зіллячка? А без чого не буде гарного урожаю? *(Без праці людей)*

Ведуча: Давайте запросимо весноньку до нас в гості гарною піснею!

Пісня «Веснянка» (муз. В. Філіпенка, слова А.Навроцького):

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=L9qHdHBN13I>

(Діти читають вірш Наталі Забіли про весну)

1. Ось іде весна ланами,
Перелогами, лісами.
Де не ступить - з-під землі
Лізуть паростки малі.
2. Як опустить вниз правицю —
Зеленіє скрізь травиця.
Як лівицю підведе —
Всюди листя молоде.
3. На берізку гляне зблизька —
У сережках вся берізка.
До верби підійде — ба! -
В білих котиках верба.
4. А як здійме руку вгору
До блакитного простору —
З кожним помахом руки
Линуть з вірію пташки.
5. Розквітають в луках квіти.
Зеленіють в лісі віти.
Все зелене, молоде...
За весною літо йде!

(Звучить спів пташок у запису)

Ведуча: Як гарно пташки співають у гаю! Мабуть, це вони так Весноньку зустрічають. Ставайте, діти, в коло, зустрічаймо Весну! (Заходить Веснонька)

Весна: Я Весна-красна, до вас завітала, промінчиками золотими рідну землю завітчала.

Ведуча: Ставай з нами, Веснонько, в коло, ми тобі весняночку заспіваємо.

Пісня-веснянка «Весняночко-паняночко, де ти зимувала?» (українська народна пісня)

Весна: Дякую вам, діти, за привітання! Дуже приємно, що ви так гарно співаєте і мене вітаєте!

Ведуча: Веснонько, наші учні мають до тебе багато запитань.

Весна: Буду рада вам відповісти на ваші питання.

(Іде віршований діалог між дітьми та Весною)

Діти: Ой, Весно, Весно, що ти нам принесла?

Весна: Принесла вам літечко, запашненьке зіллячко,
Зелену травицю й холодну водицю.

Діти: Весно, Весно, що ти нам принесла?

Весна: Ягням – травицю, гусям – водицю,
Каченят – ряску, а дітям – ласку.

Діти: Весно, Весно, що ти нам принесла?

Весна: Коробочку з гостинцями,
а другу з червінцями.
Дівчаткам квіточки,
щоб сплели віночки.
А хлопчикам по гілочці,
щоб зробили сопілочки.

Діти: Весно, Весно, що ти нам принесла?

Весна: На дерева – цвіту, а на поле – жита,
на травицю – росу, на дівчаток – красу,
а на хлопчиків сили, щоб росли і міцніли.

Весна: А ще ось вам мої гостинці.

(Весна з кошика роздає віночки дівчаткам і сопілочки хлопчикам).

Ведуча: Діти, а чи знаєте ви пісню про ці дарунки Весни?

Пісня «Вийди, вийди, Іванку» (українська народна пісня):

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=4-GQiOe4oYU>

Діти: Ой Весна –красна,
Весна – красна.
Благодійниця, милувальниця,
рукодільниця, вишивальниця.
Ліси, луки вишивала,
квіточками засівала.
Чорне поле заорала,
добрим зерном засівала.

Весна: Спасибі вам, діти, за привітні слова. А чи знаєте ви ще пісні-веснянки?

Весна: Дякую вам, діти, за добрі слова та чудові пісні.
Бачу, любите ви весну, тож не сидіть по домівках,

частіше бувайте на свіжому повітрі, милуйтеся красою природи та теплими сонячними днями. А чи знаєте веснянку «Гей, ви, дітки чорнобриві»?

Хлопчик: Знаємо і гарно заспіваємо.

Українська народна пісня-веснянка «Гей, ви, дітки чорнобриві».

Весна: Як багато ви знаєте пісень про весну! А пригадайте-но й народні прислів'я!

Діти: Весна днем красна.

Сонце гріє, сонце сяє – вся природа воскресає.

Проспиш весною – заплачеш зимою.

Барвінок зацвітає- весну зустрічає.

Весна красна квітами, а осінь плодами.

Весна ледачого не любить.

(Звучить голос лісової горлівки у запису, діти слухають)

Весна: А чи впізнали ви голос цієї пташки?

(У зал забігає хлопчик у костюмі голуба)

Весна: Сизий голуб почув наші пісні і прилетів погратися та поспівати.

Українська народна пісня-гра «Голуб»:

Летів голуб попід хмари,

Шукаючи собі пари.

Ой, голубе, голубоньку,

Візьми собі ластівоньку.

Речитатив: *Ти, голубе, чого тужиш?*

Вибирай си, кого любиш.

Летів голуб по вулиці,

Збираючи в дзьоб пшениці.

Ой, голубе, голубоньку,

Візьми собі ластівоньку.

Речитатив

Що назбирав в дзьобки свої,

А ми собі обидвоє.

Ой, голубе, голубоньку,

Візьми собі ластівоньку.

Речитатив

Діти у непарній кількості утворюють коло. Голуб (хлопчик) стає у центр кола. Співаючи куплет 1, діти ідуть хороводним кроком по колу, а Голуб рухається легким бігом протиходом, змахуючи руками, начебто летить.

На слова речитативу Голуб, торкаючись обличчя долоньками, удає, що тужить. Потім обирає собі пару. Усі діти довільно стають по двоє. Той, хто залишився без пари, виконує роль Голуба при співі куплета 2 і так далі. Гра повторюється кілька разів.

Весна: А яких птахів можна почути у весняному гаї? (Дрозди, солов'ї, коноплянки, жайворонки, синички, зяблики). Давайте заспіваємо пісню, в якій йдеться про спів весняних птахів.

Українська народна пісня «Розлилися води»:

<https://www.youtube.com/watch?v=T0uN8Bl2wIc>

Діти: 1. А в кривого танця та не виведу кінця.

Треба його виводити,
кінця ладу ізнаходити.

2. Треба ж його вести, як віночок плести.

Веду, веду та не виведу,
плету, плету та не виплету.

Ведуча: Заведемо і ми кривого танцю.

Українська народна пісня-веснянка «Кривий танець»:

<https://www.youtube.com/watch?v=TZMXD7hGD1U>

Весна: Добре було з вами веселитись, та час рушати далі. До побачення!

Діти: До побачення, дорога наша Веснонько, до зустрічі! ■

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ – ОСНОВА НАВЧАННЯ ТА РОЗВИТКУ ШКОЛЯРІВ

Жанна БУЙ,

 учитель початкових класів,
старший вчитель

 Хмельницької середньої загальноосвітньої
школи №18 I-III ступенів ім. В.Чорновола

Лариса КОЛОМІЄЦЬ,

 учитель початкових класів,
учитель-методист

 Хмельницької середньої загальноосвітньої
школи №18 I-III ступенів ім. В.Чорновола

Метод проєктів – це метод, в основі якого лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок дітей, умінь самостійно удосконалювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити.

Проектна діяльність – це конструктивна і продуктивна діяльність особистості, спрямована на розв'язання життєво значущої проблеми, досягнення кінцевого результату в процесі цілепокладання, планування і здійснення проєкту. Вона забезпечує продуктивний зв'язок теорії і практики в процесі навчання і виховання, сприяє формуванню в учнів життєвих компетенцій.

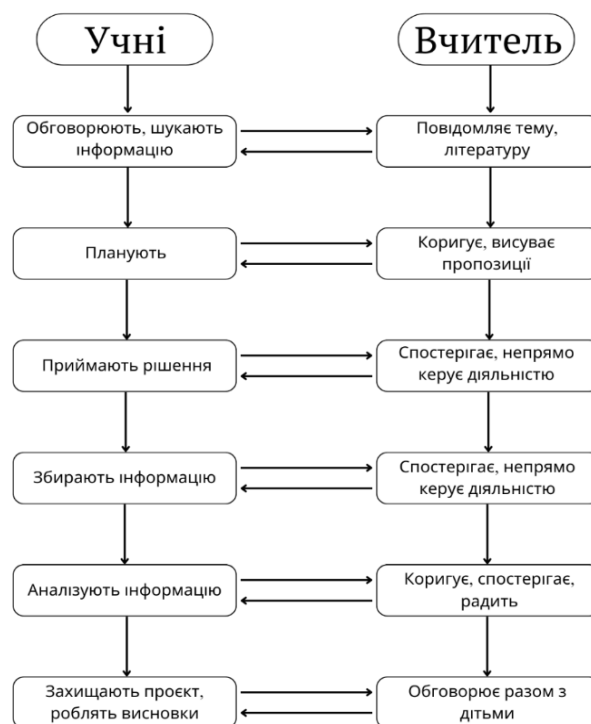
Робота над проєктами надихає дітей бути винахідливішими та робить процес навчання інтенсивнішим та цікавішим. Саме метод проєктів є одним із найголовніших компонентів педагогічної системи розвитку творчих здібностей у процесі навчання підростаючого покоління.

Також проєктна робота сприяє соціалізації дітей, тому що кожен учень намагається зайняти в групі позицію, що відповідає його можливостям, учні спілкуються між собою, допомагають один одному, отримують задоволення від того, що разом виконують проєкт.

Проектну роботу у нашій практиці ми організовуємо таким чином:

- ⇒ за тиждень до проведення уроку повідомляємо учням тему проєкту, рекомендуємо літературу;
- ⇒ учні об'єднуються в групи, розподіляють обов'язки;
- ⇒ після цього починається їхня пошуково-дослідницька робота: опрацювання матеріалу, виділення головного, побудова повідомлень.
- ⇒ на уроці кожна група коротко презентує свою роботу, повідомляє найбільш важливі дані, робить висновки.

Учасники проєктної діяльності зазвичай виконують наступні функції:

Ось приклади презентації проєктних робіт наших учнів:

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Ознайомитися з прикладом уроку з використанням проектної діяльності можна за QR-кодом:

На нашу думку, використання методу проєктів в освітньому процесі сприяє кращому засвоєнню вихованцями знань з усіх освітніх галузей, а також формуванню у них вмій і навичок самостійно знаходити та користуватися різними джерелами інформації. А, отже, є важливою умовою усвідомленого навчання та розвитку школярів.

Список використаних джерел:

- Проектна діяльність. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/blogs/proektna-diialnist-16664.html>
- Проектна діяльність як засіб розвитку навчально-виховної системи ОЦЕВУМу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/proektna-diialnist-yak-zasib-rozvitku-navchalno-vihovno-sistemi-ocvumu-189665.html>
- Проектування. Розробка та реалізація у виховній роботі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mmk.edu.vn.ua/uploads/images/articles/vuhovna/metodichka.pdf>

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

СПЕЦИФІКА ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Христина ПАНЬКОВА,

учитель-логопед

Хмельницької середньої загальноосвітньої
школи №18 I-III ступенів ім. В.Чорновола

Сьогодні корекційні педагоги активно залучені до реалізації інклюзивної практики у закладах освіти. Головною метою є організація якісного інклюзивного навчання і забезпечення постійної кваліфікованої підтримки осіб з особливими освітніми потребами (ООП). До проведення корекційно-розвиткових занять у школі залучають, зокрема, і вчителя-логопеда.

Вивчення, корекція і навчання таких дітей потребує від учителя-логопеда мультидисциплінарного підходу, різнобічної ґрунтовної підготовки з медичних, психологічних і спеціальних педагогічних наук. Обов'язковими для вчителя-логопеда є гуманістичні

цінності: повага до дитячої особистості, уявлення про дитину як про найцінніше.

Створення позитивної атмосфери у шкільному середовищі – запорука успіху інклюзивної освіти. Якщо у школі створено доброзичливу, невимушену атмосферу, якщо визнають унікальність кожного учня та підтримують його, це значно підвищує ефективність навчання. Завдяки спілкуванню з однолітками у дітей з мовленнєвими порушеннями поліпшується емоційний та мовленнєвий розвиток. Однокласники відіграють роль взірця, діти з ООП намагаються їх наслідувати, вони налагоджують

дружні стосунки, беруть участь у святах, іграх, у житті класу, школи. В інклюзивному класі у дитини з особливими освітніми потребами з'являється мотивація здобувати нові знання та опановувати нові вміння. Інклюзивне навчання забезпечує сприятливі умови для розвитку і повної участі у процесі навчання та соціалізації дітей з ООП, і дуже важливу роль у цьому відіграє саме вчитель-логопед.

Аналізуючи свій досвід роботи з дітьми з ООП в закладі освіти, я виділила такі специфічні особливості логопедичної роботи:

1. Індивідуальний підход до кожної дитини.

Неможливо підготувати абсолютно однакові завдання для різних дітей з ООП. Оскільки кожна дитина унікальна та має свої освітні потреби, робота з нею вимагає індивідуального підходу у доборі завдань. У кожної дитини свій тип сприйняття, уваги, пам'яті, характер і темперамент. Всі психічні прояви дітей виражені більш яскраво у порівнянні з нормотиповими дітьми. Це унеможлиблює роботу за стандартною технологією. Можна підготувати певні завдання, але в процесі самого заняття відкоригувати або ж зовсім змінити, спираючись на психоемоційний стан дитини саме в момент його виконання.

2. Найкращі результати приносять логопедичні заняття комбінованого та ігрового характеру.

Оскільки дуже часто у дітей з ООП ми можемо спостерігати затримку психічного розвитку, то найчастіше провідною для них на момент навчання все ж таки є ігрова діяльність. Тому доречно заняття проводити в ігровій формі. Використовувати мовні ігри, яскраві цікаві іграшки. Гра є необхідністю, без якої неможливі позитивні результати. Заняття, проведені в ігровій формі, дозволяє гнучко перемикає увагу дитини з одного виду діяльності на інший.

3. Продумана до дрібниць організація занять.

Відомо, що утримати довільну увагу у дітей з ООП надзвичайно складно. Тут важливий кожний дріб'язок. Розташування обладнання, відсутність зайвих предметів у полі зору дитини, використання іграшок, до яких у неї є особливе ставлення й специфічний інтерес, місце розташування логопеда. Важливо відзначити, що те, до чого звикають діти з ООП, впливає на успішність занять. Тому важливо знати їхні звички й використати це в організації занять.

Якщо дотримуватися усіх цих особливостей, то якість занять та рівень корекційної роботи значно покращаться. Також потрібно не забувати і про важливість співпраці вчителя-логопеда з іншими педагогами та батьками дітей. Адже лише за умови тісної спільної наполегливої праці можна отримати стійку позитивну динаміку розвитку дитини з ООП.

Список використаних джерел:

- Специфіка логопедичної роботи з дітьми з ООП. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vpysarivka.irc.org.ua/news/10-02-38-21-05-2021/>
- Робота вчителя-логопеда з дітьми з порушеннями мовлення в умовах інклюзивної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://opmpk.at.ua/publ/robota_vchitelja_logopeda_z_ditmi_z_porushennjami_movlennja_v_umovakh_in_kljuzivnoji_osviti/1-1-0-62
- Особливості роботи вчителя-логопеда ЗДО в інклюзивній групі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/c/pedagogy/post/52363>

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ АЛФАВІТУ ТА СКЛАДУ ЧИСЕЛ З ПАРАЛЕЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У КОНТЕКСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З РАС

Жанна БУЙ,
учитель початкових класів
Хмельницької середньої загальноосвітньої
школи №18 I-III ступенів ім. В.Чорновола

Ірина ВАЛІВОЦЬ,
асистент вчителя
Хмельницької середньої загальноосвітньої
школи №18 I-III ступенів ім. В.Чорновола

Дрібна моторика - здатність маніпулювати дрібними предметами, передавати об'єкти з руки в руку, а також виконувати завдання, що потребують скоординованої роботи очей і рук.

Дрібна моторика є підґрунтям для розвитку мовлення, пізнавальних процесів, графічних навичок та зорово-моторної координації.

З раннього віку слід розвивати здатність захоплювати предмети, удосконалювати руховий контроль, процес маніпуляції об'єктами, тренувати силу рук і їх взаємодію і т.д. Дрібна моторика рук пов'язана з розвитком лівих скроневих і лівої лобової ділянок головного мозку, які відповідають за формування багатьох психічних функцій. Сучасні дослідження вчених підтвердили зв'язок інтелектуального розвитку з пальцевою моторикою. У дітей при мовних порушеннях, що часто зустрічається при наявності РАС, помітно виражена загальна моторна недостатність, а також відхилення в розвитку рухів пальців рук, тому що вони тісно пов'язані з мовною функцією. Через це у системі з їхнього навчання й виховання передбачаються виховні корекційні заходи в цьому напрямку.

Тому чудовим варіантом для вирішення навчальних завдань є паралельне використання під час уроку дидактичних ігор з елементами розвитку дрібної моторики.

Пропонуємо ознайомитися з дидактичними іграми, які ми використовували у своєму класі протягом першого року навчання.

Гра «Буквоїд»

Мета: удосконалювати навичку захоплення дрібних предметів, вивчати букви та розвивати вміння вимовляти звуки правильно.

Необхідно підготувати невеличку коробку. На неї наклеюємо зображення Монстрика-Буквоїда. Ми використовували дерев'яні пазли з буквами, але їх можна замінити надрукованими картками. Потрібно вказати дитині на букву або назвати звук, щоб дитина знайшла самостійно та поклала до рота монстрика. При цьому необхідно, щоб вона промовляла звук, яким його «годує».

Гра «Сортування»

Мета: вивчати звуки та букви, що їх позначають, розвивати навички сортування за кольором та дрібну моторику рук.

Для цієї гри ми використовували кольорові тарілки. Спершу дитина сортувала дерев'яні букви за кольорами, а потім засипала їх рисом за допомогою ложки, промовляючи необхідний звук.

Гра «Курчатко»

Мета: навчати викладати слова з букв за зразком та складати звукову модель слова, розвивати дрібну моторику рук.

Для цієї гри ми підготували намальоване курчатко з невеликим прорізом у дзьобику, щоб треба було прикласти зусилля, аби просунути туди квасолини. Та самі маркером написали букви та графічні позначення звуків. Перед дитиною ставили картку зі словом. Їй необхідно було викласти таке саме, спробувати повторити його поскладово за вчителем, викласти звукову модель, а потім «нагодувати» курчатко, проговорюючи кожен звук.

Гра «Математичні прищіпки»

Мета: навчати дитину розв'язувати вирази в межах 10, удосконалювати навички рахунку об'єктів, розвивати дрібну моторику рук.

Для цієї гри ми розробили картки з виразами, допомагали дитині порахувати кількість об'єктів на них та намагалися пояснити суть дій додавання і віднімання. Правильну відповідь дитина шукала на прищіпках й причіпляла на потрібну картку.

Гра «Порахуй предмети»

Мета: навчати дитину співставляти пораховану кількість предметів із цифрою, розвивати уважність та дрібну моторику.

Для цього ми підготували картки, на яких потрібно було рахувати предмети та пазли з цифрами. Для збільшення тактильних відчуттів помістили їх у рисову крупу. Дитина за допомогою дорослого рахувала намальовані предмети, а потім шукала необхідний пазл, ставила на відповідне місце і намагалася самостійно поєднати їх за допомогою маркера.

У результаті цієї роботи ми побачили позитивні зміни в уміннях та навичках дитини після використання різноманітних ігор. Збільшився час її залучення до виконання завдань, покращилися координація рухів та увага. Вважаємо, що такі дидактичні ігри на вивчення алфавіту та складу чисел з паралельним розвитком дрібної моторики допомагають досягати позитивної динаміки розвитку дітей з РАС у контексті організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.

Список використаних джерел:

- Вправи: дрібна та артикуляційна моторика в розвитку дітей з ООП. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/vpravy-dribna-ta-artykulyatsijna-motoryka-v-rozvytku-ditej-z-ooop-chastyna-1/>
- Дидактична гра «Буквоїд». Відеоогляд. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.instagram.com/reel/C0uRmgcs7IM/?igsh=MXEwOGc4Zm1lNXJneQ==>
- Дрібна моторика та її вплив на всебічний розвиток дошкільнят [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/embed/000lps-a8f0.docx.html>
- Розвиток моторики у дітей із розладами аутичного спектру [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=3867230769982935&id=1928333073872724&locale=pt_BR&rd=1

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У 5 КЛАСІ НУШ ЗА ПРОГРАМОЮ ЧУМАРНОЇ М.І., ПАСТУШЕНКО Н.М.

Людмила БАРАН,
учитель української мови та літератури
Хмельницької середньої загальноосвітньої
школи №18 I-III ступенів ім. В.Чорновола

Українська література – це не лише навчання, а й захоплююча подорож у світ краси, мудрості та фантазії. Особливо в 5 класі, коли учні лише розпочинають свій шлях у світі слова, важливо заохочувати їхню творчість, стимулювати інтерес до української літератури та розвивати їхні вміння й навички.

Література розширює обрії пізнання світу через ознайомлення зі скарбами народної мудрості і звичаєвої культури. Мотивуючи до читання, уроки літератури розкривають в дитині її вольові і моральні якості, творчий потенціал, утверджують гідність і самоповагу.

Літературні твори сприяють розвитку внутрішнього світу особистості, допомагають їй вирішувати проблеми співжиття і взаємодії у соціумі. Сприймання літературного твору розвиває комунікативні і творчі вміння, створює умови для осмислення своєї діяльності, поведінки, цінностей. У спілкуванні учні набувають емоційно-ціннісний досвід, поглиблюють погляди на світ, засвоюють культурні традиції, розвивають свою культурну ідентичність і соціокультурну толерантність.

У сучасному освітньому просторі акцент на інтерактивні методи набуває все більшої ваги, оскільки вони сприяють активній участі учнів у процесі навчання та глибшому засвоєнню матеріалу. У контексті вивчення української літератури в 5-му класі за програмою М. Чумарної, Н. Пастушенка інтерактивні методи стають ефективним інструментом для зацікавлення учнів та створення комфортної атмосфери на уроці.

Рольові ігри

Рольові ігри - це чудовий спосіб залучити учнів до аналізу та інтерпретації літературних творів. Наприклад, під час вивчення повістей Ірен Роздобудько "Пригоди на острові Клаварен", Галини Вдовиченко «36 і 6 котів» і Марії Чумарної «Прибулець із Сатурна» учні можуть втілити ролі різних персонажів та обговорити

їхні дії та мотиви. Це допомагає зрозуміти характери і вчинки героїв через власний досвід. Учні навчаються проявляти кмітливість у прийнятті важливих рішень.

Літературні дебати

Дебати стимулюють критичне мислення та вміння висловлювати свою думку. Під час обговорення важливих тем і проблем української літератури, які виникають у творах, учні можуть аргументувати свої погляди, аналізувати тексти та вести діалог з однокласниками. Цей метод можна застосовувати, наприклад, під час вивчення повісті Галини Вдовиченко «36 і 6 котів», оповідання Антіна Лотоцького «Михайло-Семиліток», казки Галини Малик «Мандрі і подвиги хитромудрого переможця дванадцятиголового змія лицаря Горчика, його банконосця Третього зайвого та красуні Каролі».

Творчі проекти

Створення творчих проектів, таких як малюнки, колажі, відеоролики або навіть власні літературні твори, дозволяє учням виразити свою уяву та креативність. Наприклад, учні можуть створити мультимедійну презентацію про життя та творчість українських письменників. Так, вивчаючи творчість Тараса Шевченка, учні 5-х класів, у яких я викладаю українську літературу, створювали лепбуки, презентації. Читаючи повість Ірен Роздобудько «Пригоди на острові Клаварен», учні малювали карту острова, де позначено місце для пошуку скарбів. Такий вид роботи розвиває їхню креативність та уяву, допомагає краще опанувати навчальний матеріал.

Групові завдання

Розв'язання завдань у групах сприяє співпраці та взаємодопомозі між учнями. Це також допомагає розвивати комунікативні навички та вміння працювати в колективі. Наприклад, учні можуть аналізувати вірші в групах та обговорювати їхню тематику й символіку, вивчаючи розділ «Пісні весняної пори». Кожній групі дається для аналізу різна поезія. Учні визначають тему, основну думку, вид лірики, художні засоби (епітети, порівняння, метафори, повтори).

Використання інтерактивних технологій

Використання інтерактивних технологій, таких як відеоролики, аудіозаписи, інтерактивні дошки та онлайн-ресурси, робить уроки більш цікавими та

доступними для учнів. Вони можуть вивчати матеріал у формі гри або інтерактивного квесту, що стимулює їхню увагу та зацікавленість. Так, учні 5-го класу люблять такі інтерактиви, як: Kahoot, Wordwall. Також можна генерувати зображення персонажів твору за допомогою ШІ.

Інтерактивні методи роботи на уроках української літератури в 5-му класі НУШ сприяють залученню учнів до навчання, розвитку їхніх творчих здібностей, критичного мислення та формуванню високого рівня мотивації до вивчення літератури. Вони створюють можливість для вираження особистого бачення та відчиняють двері у світ фантазії й творчості.

Список використаних джерел:

- Л. Коваленко, Н. Бернадська *Українська література. Підручник для 5 класу закладів середньої освіти.* – Київ: Видавничий дім «Освіта», - 2022.- 256 с.
<https://pidruchnyk.com.ua/1683-5-ukrlit-kovalenko.html?authuser=0&hl=ru>
- Програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (Чумарна М.І., Пастушенко Н.М.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://osvita.ua/school/program/program-5-9/83086/>

HAT DAY AT SCHOOL

Оксана МАСЛОВСЬКА,

учитель англійської мови

Хмельницької середньої загальноосвітньої
школи №18 I-III ступенів ім. В.Чорновола

Однією з ефективних форм роботи в школі є проведення предметних тижнів (зокрема, тижня англійської мови), які дають можливість поглибити та поширити отримані на уроках знання.

Предметні тижні - справжні свята в школі, адже це результат спільної творчої праці вчителів і школярів, і навіть батьків, сплеск фантазії та емоцій, можливість відкрити нові грані таланту дітей. Метою різноманітних заходів є підвищення мотивації до вивчення англійської мови, формування вміння концентрувати увагу, логічно викладати думки, розвивати мислення та швидкість орієнтації в нестандартних ситуаціях; заохочувати учнів до самовдосконалення.

Під час проведення цього річного тижня англійської мови в нашій школі один день був присвячений капелюхам (Hat Day). Чому саме капелюхам? Напевно, тому, що королева Об'єднаного Королівства Великобританії та Північної Ірландії Єлизавета II була великою шанувальницею капелюхів (її колекція налічує загалом близько п'яти тисяч екземплярів). Дітям було запропоновано переглянути з батьками свої гардероби, вибрати капелюх, який їм до вподоби, або виготовити власноруч і прийти у нього до школи, щоб взяти участь у фотосесії та конкурсі капелюхів у номінаціях «The Funniest Hat», «The Tallest/ The Smallest Hat», «The Most Original Hat».

Також старшокласники підготували для молодших школярів презентації англійською мовою, під час яких ознайомили дітей з історією походження капелюхів, видами капелюхів, цікавими фактами про капелюхи. Впродовж дня учні мали змогу розгадувати загадки англійською про капелюхи та отримували призи.

Для учнів початкової школи був проведений позакласний захід «Smart Hats».

SMART HATS

Змагаються дві команди по 5-7 учасників: «Green Hats» та «Yellow Hats».

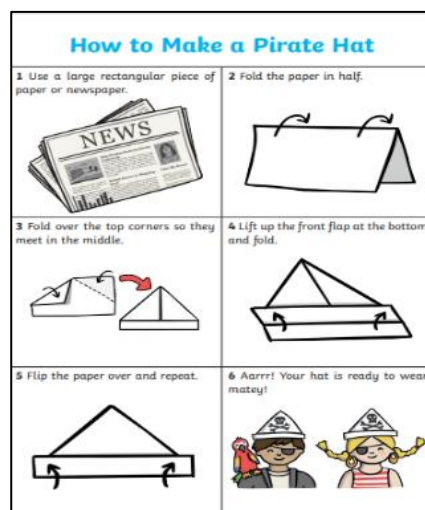
Звучить відеонісія «I've got a hat»:

<https://www.youtube.com/watch?v=-A85mGgu18o>

Ведучий: Добрий день, шановні діти та гості нашого свята! Сьогодні ми проведемо цікаве змагання серед розумників та розумниць нашого класу під назвою «Розумні капелюшки». Команди наготові, подарунки теж. Тож почнімо змагання. Прошу привітати наші чудові команди та поважне журі.

Конкурс 1. «Read and Make a Pirate Hat»

Команди отримують аркуші паперу зеленого та жовтого кольору, читають текст з інструкцією на англійській мові і разом з вчителем та відповідно до змісту створюють капелюхи. Яка команда змайструє капелюхи швидше?

Конкурс 2. «Garlands»

Вирізати капелюшки, на яких зображені літери, та розташувати їх в алфавітному порядку, скріпити стрічкою. Яка команда швидше?

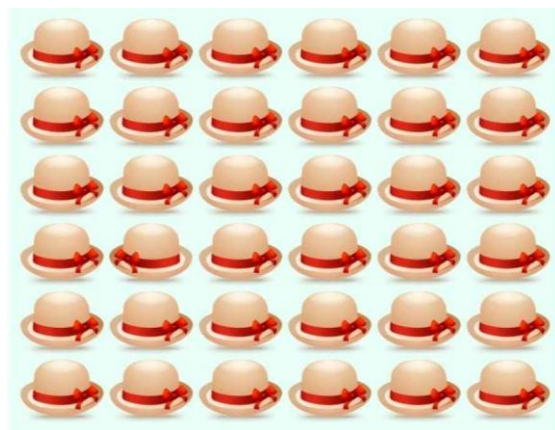
Конкурс 3. «The Hidden Word»

Знайти та викреслити у філворді 17 слів, з решти літер скласти зашифроване слово (ice-cream):
cheese, potatoes, sandwich, porridge, sweet, cake, jam, fish, meat, egg, bread, pizza, soup, tea, coffee, milk, juice.

j	u	i	c	e	m	e	a	t
i	p	o	r	r	i	d	g	e
c	o	f	f	e	e	j	c	a
a	t	p	i	z	z	a	s	s
k	a	e	s	c	r	m	w	o
e	t	c	h	e	e	s	e	u
g	o	b	r	e	a	d	e	p
g	e	m	i	k	e	t	a	
m	s	a	n	d	w	i	c	h

Конкурс 4. «Find the odd hat»

Команди отримують зображення однакових капелюхів, за 10 секунд потрібно знайти зайвий. Хто швидше?

Конкурс 5. «Balls in a hat»

Діти беруть тенісні м'ячики, закидають у капелюх по черзі; дістають з капелюха аркуш з описом тваринки, читають вголос та відгадують, хто це.

☒ I am small. I live in water. I have got fins. I can swim. I can not run.

☒ I like to hop around. I'm a tadpole when I'm young. I am green and I croak. And catch flies with my long tongue. What am I?.....

Конкурс 6. «Fruit and vegetables colours quiz»

Потрібно швидко та правильно назвати кольори.
What colour is a (an): banana, lemon, cucumber, eggplant, beetroot, strawberry, radish, potato, cabbage, watermelon.

Конкурс 7. «Whose hat is this?»

Знайти капелюх, який належить казковому чи мультиплікаційному герою.

Little Red Riding Hood	
Pinocchio	
Puss in Boots	
Neznavko	
Wizzard	
Princess	
Baron Munhauzen	

Конкурс 8. «Magic Message»

Кожна літера алфавіту зашифрована символом. Розгадати повідомлення.

a	e	f	g	h	i	l	n	r	s	u
										

В той час, як журі підбиває підсумки, можна провести ігри з капелюшками.

Гра «Передай капелюха»

Під музику діти по колу передають один одному капелюха. Коли музика стихає, той, у кого в руках капелюх, виконує бажання, які лежать написані в капелюсі на стільчику: відгадує загадку, називає свій улюблений головний убір, танцює і т.д. Гра проводиться три рази.

Варіанти завдань:

- Dance
- Run around the class
- Open the door and say "Cock-a-doodle-do"
- Jump 5 times on one leg
- Say 5 English words

Гра «Зайвий капелюх»

На стільцях розкладено 6 капелюхів. Семеро гравців під музику йдуть по колу. Коли музика стихає, потрібно одягти капелюх і сісти на стілець. Хто не встиг, вибуває з гри. Гра проводиться, доки не залишиться переможець, стільці зменшуються по одному.

Підбиття підсумків, виступ журі. Вручення подарунків.

Переглянути матеріали до свята можна за покликанням:

https://drive.google.com/drive/folders/10wDHyB_A_G-LZouXV3yOS0oSWGITFdGwC

LET'S HAVE FUN!

(Інтегрований урок за освітньою системою «Світ чекає крилатих»: англійська мова – ритміка)

Лариса ДРИВАЛЕНКО,
учитель ритміки
комунального закладу загальної середньої освіти
«Ліцей №17 Хмельницької міської ради»,
відмінник освіти

Олена НЕТЯГА,
учитель англійської мови
комунального закладу загальної середньої освіти
«Ліцей №17 Хмельницької міської ради»

Тема: Let's have fun!

Мета:

- закріпити використання вивчених лексичних одиниць, граматичних конструкцій та розмовних структур у практичній діяльності; розвивати навички аудіювання, монологічного та діалогічного мовлення, увагу, пам'ять;
- успішно застосовувати у хореографічній діяльності набуті дітьми системи танцювальних навичок і творчих умінь; розвивати ритмічність та емоційну виразність танцювальних рухів, відчуття характеру музики, засобів музичної виразності (темп, динаміка, метр тощо), відтворення їх у рухах і вправах;
- виховувати почуття відповідальності, взаємоповаги, працелюбності, активність, самостійність, творчість, самоповагу.

Хід уроку

I. Greeting (учні, виконуючи ритмічне привітання маршем, заходять в зал)

Every day I go to school

I meet my friends

And we all say:

Hello, hello!

Хореографічне привітання (уклін):

В.П. перша позиція ніг, руки в підготовчому положенні.
На раз - праву руку відкриваємо в першу позицію / the first position

два - праву руку переводимо в другу позицію / the second position

три - праву руку опустити в підготовче положення, одночасно нахилити голову вперед;

чотири - повернутися у вихідне положення.

II. Розминка

1) *В.п.: Перша позиція ніг, руки в підготовчому положенні / preparatory position*

Муз. розмір 2/4. Вправа виконується на 16 тактів.

Оркестрова сюїта BWV 1067 (Жарт Баха)

Вступ – 1-4 т.: руки перевести в першу позицію / the first position, другу / the second і на пояс / on the waist

1 такт: Піднятися вгору напівпальці «releve» / on your toes

2 такт: Опуститись у вихідне положення

3 такт: Нахил голови вправо / tilt right

4 такт: Нахил голови вліво / tilt left

5-8 такт: повторити рухи 1-4 т.

9-10 такти: повторити рухи 1-2 т. Піднятися вгору напівпальці «releve» / on your toes, опуститись у вихідне положення;

11 такт: поворот голови вправо / turn right

12 такт: поворот голови вліво / turn left

13-16 такт: повторити рухи 9-12 т.

2) *Напівприсідання - «demi plie»*

Муз. розмір 4/4, Ф. Шопен «Весняний вальс»

В.П. Перша позиція ніг / the first position, Руки у підготовчому положенні.

Підготовка до вправи 2 такти. Перший такт – пауза, другий такт – відкриваємо руки в другу позицію через першу (перша позиція / the first position, руки в другій позиції / the second position)

1 такт: на раз і, два і - напівприсідання - «demi plie»

Три і, чотири і - (повернутись у вихідне положення.

2 такт: повторити рухи першого такту.

ІНШОМОВНА ОСВІТА

3 такт: нахил тулуба вперед «port de bras», руки переводимо в першу позицію;

4 такт: на раз і, два і повернутись у в.п., три і, чотири і - руки перевести в другу позицію / the second position

5-6 такти: повторити рухи 3-4 т.

7 такт: повільно підіймаємось напівпальці, руки переводимо в третю позицію.

8 такт: на раз і, два і - повернутись у в.п., три і, чотири і - руки перевести в другу позицію.

3) Вправа «battements tendu»

Муз. розмір 2/4 Л. Бетховен «Ода на радість»

Вихідне положення – перша позиція ніг / the first position, руки на поясі / hands on the waist.

Вступ – 1-2 такт: пауза.

3 такт: на раз і -руки відкрити в першу позицію / the first position

два і-руки перевести в другу позицію.

4 такт: повернути руки у в.п.

1-2 такти: «battements tendu» з правої ноги вперед

5-8 такти: повторити рухи 1-2 т.

5-8 такти: повторити рухи 1-4 т. з лівої ноги вперед / left foot

9-16 такти: рух виконується в сторону.

4) Вихідне положення – перша позиція ніг / the first position, руки на поясі / hands on the waist.

Вступ – 1-2 такт: пауза.

3 такт: на раз і -руки відкрити в першу позицію / the first position

два і-руки перевести в другу позицію.

4 такт: повернути руки у в.п.

Муз. розмір 2/4. Фонограма «Playing in Colour»

1-7 такт: «pike» крапка ногою по підлозі, удар ритмічний

8 такт: приставити ногу у вихідне положення.

Направлення (виконання танцювальних кроків за ведучим по колу за годинниковою стрілкою та проти): муз.супровід - фонограма Spring Upbeat lemonmusicstudio.

Фінська полька (Holly Dolly).

Виконання танцювальних кроків за ведучим по колу (за годинниковою стрілкою та проти).

- Танцювальний біг
- Прямий галоп з правої та лівої ноги
- Боковий галоп з правої та лівої ноги
- Перемінний крок
- Боковий галоп з поворотом
- Підскоки

III. Музично-ритмічна гра «Colours»

Пропоную учням вибрати з кошика одну стрічку / choose the colour (в кошику стрічки різних кольорів) і стати у коло / make a circle.

В колі учні почергово виконують музично-ритмічні завдання (приставний крок, галоп, танцювальні підскоки) з командами англійською мовою (jump like frogs, swim like dolphins, fly like birds, climb like monkeys, clap your hands).

Н-д: приставний крок з правої ноги (8 кроків) / move to the right: one, two, three, four, five, six, step, stop.

Далі називаю колір «blue» і учні, у яких блакитні стрічки, стають у центр кола. Звучить команда: «Swim like dolphins» - учні, що в центрі кола, виконують команду і повертаються у коло. Гра триває, поки не будуть названі всі кольори, які є в учнів.

VI. Танцювальні етюди

Музичний супровід: «Весняні котики», анс. «Мрія»: <https://www.youtube.com/watch?v=OKuNS0BYrQQ&t=162s>

1) The first etude is in the rhythmic choreography style (етюд «Котики» в парах)

1-2 такти: музичний вступ «releve» з ритмічним нахилом голови

3-4 такти: боковий галоп в парах за годинниковою стрілкою На кінець 4т. приставити ногу.

5-8 такти: повторити рух у зворотному напрямку.

9 -10 такти: 1-і крок 2-і приставити ногу, 3-і 4-і «demi plie»

11-12 такти: все повторити з іншої ноги

13-16 такти: повторити рухи 9-12 т.

Приспів:

1-2 такти: на раз і, два і, три і – «saute», чотири і – пауза.

3-4 такти: повторити рухи 1-2 т.

5-6 такти: на раз і, два і, три і – три оплески в долоні, чотири і – пауза.

7-8 такти: повторити 5-6 т.

9-16 такти: повторити рухи 1-8 т.

2) The second etude is in the folk choreography style.

Музичний супровід «Як пішла я на базар»

<https://www.youtube.com/watch?v=zsEnkOqIITY>

1-4 такти: танцювальний крок

5-6 такти: на раз і, два і – поставити праву ногу на п'ятку, три і, чотири і – притупити правою ногою біля лівої ноги.

7-8 такти: повторити з лівої ноги.

9-12 такти: похитування в такт музики.

1-2 такти: боковий приставний крок з правої, на другий такт «demi plie»

3-4 такти: боковий приставний крок з лівої, «demi plie»

5 такт: «вихиляс» з правої ноги.

6 такт: потрійний притуп

7-8 такти: повторити 5-6 т. з лівої ноги.

9-12 такти: поворот на місці на півпальцях.

3) *The third etude is in the ballroom choreography style (етюд «Танго», музичний супровід «Гуцулка Ксеня») 1982 / Burja (Буря) - Гуцулка Ксеня (Gutsulka Ksenia instrumental) / Tango - Танго*
<https://www.youtube.com/watch?v=rkbjUklQmCE>

V. Інценізація казки «Little House in the Woods» (за матеріалами освітнього проекту «Світ чекає крилатих»)

Author: It is spring. The weather is warm and animals walk in the woods. They can see a little house.

Mouse: Hello! I am a mouse. I am grey. I can run. I have got a big nose, small eyes and big ears.

What a nice house! Knock-knock! Who lives in the house?
 Nobody. I can live in the house.

Frog: Hello! I am a frog. I can swim. I have got a lot of flowers (counting 1-9).

What a nice house! Knock-knock! Who lives in the house?

Animals in the house (AiH):

I am a mouse. I can run.

Frog: May I come in?

AiH: Very well. Come in.

Rabbits: Hello! We are rabbits. We can jump.

We have got a lot of fruits: an apple, a plum, an apricot, a banana and a lemon.

What a nice house! Knock-knock! Who lives in the house?

AiH: I am a mouse. I can run. I am a frog. I can swim.

Rabbits: May we come in?

AiH: Very well. Come in.

Foxes: Hello! We are foxes. I can sing (La-la-la!). I have got a family: a father, a mother, a sister and a brother.

Разом: What a nice house! Knock-knock! Who lives in the house?

AiH: I am a mouse. I can run. I am a frog. I can swim. I am a rabbit. I can jump.

Foxes: May we come in?

AiH: Very well. Come in.

Wolf: Hello! I am a wolf. I can play sport.

I can play football, volleyball, tennis and hockey. I have got a ball.

What a nice house! Knock-knock! Who lives in the house?

AiH: I am a mouse. I can run. I am a frog. I can swim. I am a rabbit. I can jump. We are foxes. We can sing.

Wolf: May I come in?

AiH: Very well. Come in.

Bears: Hello! We are bears. We can climb.

We have got a lot of balloons – blue, red, yellow, purple, pink and green.

What a nice house! Knock-knock! Who lives in the house?

AiH: I am a mouse. I can run. I am a frog. I can swim. I am a rabbit. I can jump. We are foxes. We can sing. I am a wolf. I can play sport.

Bears: May we come in?

AiH: Very well. Come in.

Cats: Hello! We are cats. We are friends. We can walk and play together. We like to drink milk.

What a nice house! Knock-knock! Who lives in the house?

AiH: I am a mouse. I can run. I am a frog. I can swim. I am a rabbit. I can jump. We are foxes. We can sing. I am a wolf. I can play sport. We are bears. We can climb.

Cats: May we come in?

AiH: Very well. Come in.

Squirrels: Hello! We are squirrels. We can climb high in trees. We have got a lot of nuts.

What a nice house! Knock-knock! Who lives in the house?

AiH: I am a mouse. I can run. I am a frog. I can swim. I am a rabbit. I can jump. We are foxes. We can sing. I am a wolf. I can play sport. We are bears. We can climb. We are cats. We can walk and play.

Squirrels: May we come in?

AiH: Very well. Come in.

Monkeys: Hello! We are monkeys. We are from Australia.

What a nice house! Knock-knock! Who lives in the house?

AiH: I am a mouse. I can run. I am a frog. I can swim. I am a rabbit. I can jump. We are foxes. We can sing. I am a wolf. I can play sport. We are bears. We can climb. We are cats. We can walk and play. We are squirrels. We can climb high in trees.

Monkeys: May we come in?

AiH: Very well. Come in.

Author: Now, animals are happy together and have a lot of fun.

VI. Руханки

1. Jump
2. Freeze

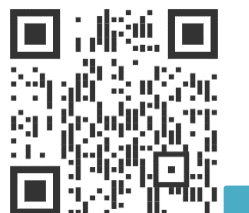
VII. Заклучна частина в партері

1. Coordination exercises
2. Joint flexibility exercises

VIII. Уклін для завершення уроку.

Відеоматеріали уроку – за посиланням:

<https://youtu.be/20epbvViXwQ>

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ STORYTELLING НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Роза ТКАЧ,

учитель англійської мови в початковій школі
Хмельницької середньої загальноосвітньої
школи №18 I-III ступенів ім. В.Чорновола

Олена ЛИСА,

учитель англійської мови в початковій школі
Хмельницької середньої загальноосвітньої
школи №18 I-III ступенів ім. В.Чорновола

There is no greater power on this earth than story
Libba Bray

Одним із основних напрямків розвитку сучасної освіти є використання інноваційних технологій освітнього процесу, до яких відносять технологію Storytelling.

Сторітелінг (у перекладі з англійської story - історія, telling - розповідати; отже, сторітелінг - це розповідь історій) - це мистецтво захоплюючої розповіді та передачі за її допомогою необхідної інформації з метою впливу на емоційну, мотиваційну, когнітивну сфери слухача.

Технологія Storytelling охоплює комунікативну, мовну та мовленнєву компетентності молодших школярів. Для успішної організації освітнього процесу вчитель повинен знати і пам'ятати, що кожен учень по - своєму сприймає матеріал, що творче ставлення до роботи й навчання - запорука ефективного уроку. Необхідно давати дітям можливість максимально виявити свою ініціативу та творчість.

*Чому сторітелінг слід використовувати
в початковій школі?*

Діти люблять слухати історії більше, ніж доповіді, описи чи визначення, тому що вони легше сприймаються (задіяна не лише раціональна сторона сприйняття інформації, а й образна). Отже, реалізується принцип доступності навчання.

Історія впливає на почуття дитини, а це підвищує рівень концентрації уваги. Тому всі уважно слухають навчальний матеріал, сприймають його, а потім з легкістю можуть відтворити. Правда, теж у формі історії. Отже, реалізуються принципи міцності знань та емоційності навчання.

Історія динамічна. Сучасні діти з кліповим мисленням краще сприйматимуть історію, ніж текст іншого виду.

В історії є герой, який змінюється. Ці зміни відбуваються в процесі боротьби, наполегливої праці, виконання складних завдань тощо. Молодші школярі вчать тому, що можна подолати труднощі. А якщо діти ще будуть «включені» в історію, вони навчаться бути наполегливими. Отже, реалізується принцип активності й самостійності.

Будь-яка історія для дітей розповідається із використанням малюнків, відео, презентацій. Отже, реалізується принцип наочності.

За допомогою сторітелінгу можна отримати два важливі результати:

- пожвавлення атмосфери у класі, зняття напруженості, створення невимушеної обстановки;
- він є одним із найбільш простих та швидких шляхів встановлення контакту між вчителем та учнями, засобом привернення та утримання уваги.

Нами було укладено **методичний посібник «Використання технології Storytelling на уроках англійської мови в початковій школі»**, мета якого - навчити учнів складати власні історії, доповнювати історії власними ідеями.

Даний посібник складається з 12 текстів, завдання до яких побудовані таким чином, щоб в результаті учні змогли скласти свою власну історію.

Пропонуємо один із варіантів використання технології Storytelling у роботі з учнями початкової школи.

I. Guess the riddle.

I'm something in the sky
That seems to shine at night
However, I'm not a star
I am Earth satellite.

- What is the story about?

Vocabulary:

fair- ярмарок

blow away – здувати

wear - носити

The Moon and the Cap

All of us went to the fair. Papa bought fancy glasses. Mother bought me a bright blue cap. The baby got sugar candy.

On the way home, a very strong wind came. It blew my cap away. My cap got stuck on a branch of old tree.

Later that night, the moon came up. It looked at my cap on the old tree. It tried on my cap.

After school the next day, my mother gave me a shiny new red cap.

«The moon sent it», she said.

That night, both the moon and I wore our caps and smiled. We were happy.

II. Choose the correct item.

1. Mother bought a....cap.
a) blue b) red c) yellow d) black
2. The cap got stuck on....
a) a house b) the moon c) grass d) a tree
3.gave the boy a shiny new red cap.
a) father b) brother c) mother d) the moon
4. The boy and the moon were....
a) funny b) happy c) sad d) sleepy

III. Answer the questions.

1. Where did the family go?
2. What did the parents buy?
3. Where did the cap stick?
4. Who sent the new cap?
5. Were the boy and the moon happy?

IV. Put the pictures in the right order.

V. Retell the story completing the sentences.

1. One day the family went to the...
2. A very strong wind.....and.....
3. The cap got stuck on.....
4. The moon tried....
5. Mother gave...
6. They were....

VI. Make up your story.

Інші види завдань можна переглянути за посиланням:

<https://docs.google.com/document/d/1m43-FErg0o7qFL26WtijRXN3ST8iBMHZ/edit>

Список використаних джерел:

- Казки англійською мовою:
https://www.youtube.com/watch?v=3P_X46SEBoM
https://www.youtube.com/watch?v=3P_X46SEBoM
<https://www.youtube.com/watch?v=d-7rYeRM7T8>
<https://www.youtube.com/watch?v=KfQPhgbXYCg>
https://www.youtube.com/watch?v=FYa0PT_hq4
<https://www.youtube.com/watch?v=uYhSQczDIAM>
<https://www.youtube.com/watch?v=nHxEEdSi4lFY>
<https://www.youtube.com/watch?v=BlqnasKwL78>
<https://www.youtube.com/watch?v=4qErsxLBhvQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=BaTvj90WmjQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=bFUxd0I2xpo>
<https://www.youtube.com/watch?v=W3pQsLDm4Mc>
- Кузнецова О.В., Гузенко Л.В., Барсукова Л. А. Сторітелінг в початковій школі як технологія розвитку критичного мислення: Практичний посібник для вчителів початкових класів. Коростень 2018. – 28 с.

ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ДОШКИ MIRO В ГЕОГРАФІЧНІЙ ОСВІТІ НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ МАТЕРИКІВ ТА ОКЕАНІВ

Аксинія ЛЕЗНЮК,
консультант комунальної установи
Хмельницької міської ради
«Центр професійного розвитку
педагогічних працівників»,
учитель географії
комунального закладу загальної середньої освіти
«Ліцей №1 ім.В.Красицького
Хмельницької міської ради»

У контексті Нової української школи сучасні освітні технології відкривають нові можливості для покращення якості навчання та залучення учнів до процесу здобуття знань. Однією з таких інновацій є цифрова інтерактивна дошка, яка може стати важливим інструментом для організації захоплюючих уроків вчителями. У даній статті розглядається застосування цифрової інтерактивної дошки на уроках географії, з фокусом на вивченні материків та океанів, та демонструються ключові можливості цієї платформи через конкретні приклади, спрямовані на підтримку вчителів у їхній роботі. На завершення статті пропонуються рекомендації з метою самостійного ознайомлення з платформою Miro за допомогою QR-кодів, що надають доступ до відповідних ресурсів.

Miro - онлайн-дошка, яка забезпечує спільну роботу вчителя та учнів у реальному часі.

Інтерфейс платформи інтуїтивно зрозумілий і складається з кількох основних компонентів:

1. Робоча область Miro є безмежним полотном, на якому можна розмішувати різні елементи: текст, зображення, графіки, відео, ментальні та асоціативні карти тощо. Це дає можливість учителям створювати інтерактивні презентації, які включають різноманітні навчальні матеріали, забезпечуючи таким чином мультимодальне навчання.
2. Панель інструментів, яка розташована зліва, містить інструменти для створення та редагування елементів на дошці. Серед них: маркери, стрілки, наліпки, форми, лінії, таблиці та інші. Їх використання допомагає легко додавати та редагувати інформацію, створювати схеми та діаграми.

3. Панель навігації знаходиться внизу і дозволяє швидко переміщуватися по дошці, масштабувати її та налаштовувати вигляд.
4. Чат і коментарі інтегровані у платформу, що дозволяє користувачам обговорювати проекти безпосередньо на дошці. Це створює умови для активного залучення здобувачів освіти до навчального процесу та забезпечує ефективний зворотний зв'язок.

Для вчителів географії Miro пропонує різноманітні інструменти та функції, які допомагають зробити уроки інтерактивними та ефективними.

Візуалізація даних є однією з ключових можливостей Miro, адже на цій платформі можна створювати схеми, карти, діаграми та інфографіку, сприяючи кращому розумінню географічних даних учнями. Наприклад, створення карти материків з позначенням кліматичних зон та природних ресурсів допомагає краще засвоювати матеріал і розуміти зв'язок між різними географічними явищами.

Спільна робота на платформі допомагає дітям активно працювати над проєктами в групах, додавати свої матеріали та коментувати роботи інших, що сприяє розвитку командних навичок. Крім того, у Miro можна інтегрувати активні посилання на онлайн-тести, онлайн-симулятори, платформи типу Kahoot, LearningApps тощо. Їх використання дозволяє збільшити інтерактивність та залучення школярів до активного навчання.

Віртуальні елементи, такі як онлайн-карти, відео та анімації, роблять уроки цікавішими.

Використання відеоматеріалів про тектонічні процеси або анімацій, які демонструють рух повітряних мас, допомагає візуалізувати складні концепції та зробити навчання більш доступним.

Зворотний зв'язок забезпечує миттєву оцінку робіт, дає змогу вчителю надавати рекомендації та коригувати помилки. Це сприяє ефективнішому навчальному процесу, оскільки школярі оперативно отримують відгуки та виправляють свої неточності в реальному часі.

Організація матеріалів сприяє структуруванню розділів для різних тем та уроків, що є надзвичайно важливим під час тривалих курсів або вивчення тем, які потребують детального аналізу.

Miro має змогу структурувати інформацію за допомогою інструменту «фрейм», що робить навчання більш організованим та ефективним. Фрейми допомагають розділити великий обсяг матеріалу на логічні блоки, полегшуючи орієнтацію на просторі дошки та сприяючи кращому засвоєнню знань.

Приклад використання фреймів на уроці географії.

Під час вивчення клімату Євразії учні можуть використовувати фрейми для кожної кліматичної зони. Наприклад, один фрейм присвячений арктичному клімату, інший – континентальному, третій – мусонному клімату. У кожному фреймі діти збирають та організовують інформацію про особливості клімату, середні температури, опади та вплив клімату на життя людей і природу в цій зоні.

Це зручно, оскільки фрейми надають такі переваги:

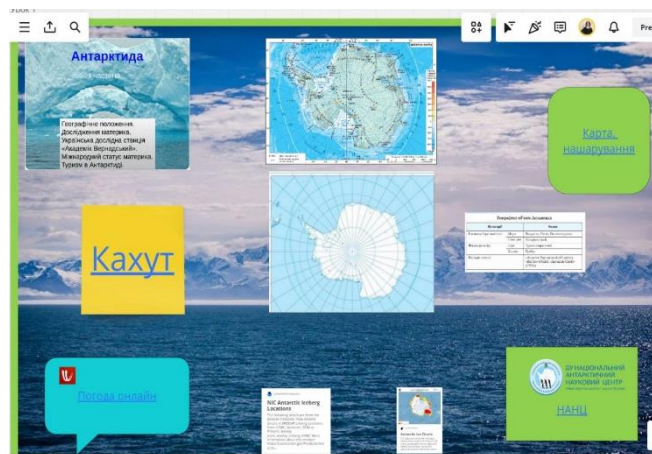
- ➔ **Чітка організація:** кожна кліматична зона представлена окремо, що дозволяє зосередитися на конкретному матеріалі без плутанини.
- ➔ **Покращена візуалізація:** фрейми дозволяють легко додавати зображення, графіки та карти, які роблять навчання доступнішим та зрозумілішим.

- ➔ **Зручна презентація:** учні можуть використовувати фрейми як слайди для презентацій, логічно переходячи від одного до іншого та послідовно викладаючи інформацію. Загалом, фрейми на онлайн-дошці роблять навчання географії структурованим, інтерактивним та зрозумілим.

Розглянемо конкретні приклади використання Miro на уроках географії материків та океанів для учнів 7 класу.

1. Дослідження материків.

Урок може бути спрямований на закріплення знань учнів про материки, їх географічне положення, кліматичні умови, природні особливості тощо. На початку уроку вчитель формує групи семикласників, кожна з яких досліджує один із материків. За допомогою інтерактивної дошки Miro створюється карта світу, до якої кожна група додає інформацію про свій материк: назви країн, кліматичні зони, природні ресурси та цікаві факти. Учні використовують інструменти дошки для додавання зображень, відео та інфографіки, що візуалізує природні ландшафти й інші особливості материка. Крім того, вони можуть створювати зображення безпосередньо через вбудовані інструменти дошки, що дозволяє їм вільно виражати свої ідеї та концепції в графічній формі.

Також цей урок може бути організований як підсумкове заняття, спрямоване на узагальнення та закріплення знань учнів про географію материків. Завдання може виконуватись безпосередньо під час уроку і як домашня робота, що надає дітям можливість поглибити свої знання та навички у вивченні географії.

2. Вивчення океанів.

Метою уроку є ознайомлення учнів з океанами світу, їх характеристиками, впливом на клімат та біорізноманіттям. Учитель готує шаблон

презентації на дошці Miro з розділами про кожну водойму. Школярі працюють у парах або групах, заповнюючи розділи шаблону інформацією про різні океани. Вони використовують інструменти з метою створення графіків температури та солоності води, діаграм течій, онлайн-карт з розміщенням морських екосистем. Після завершення досліджень учні представляють свої роботи, використовуючи інтерактивні елементи дошки Miro для візуалізації даних та висновків про роль водного простору у формуванні клімату Землі.

Група, яка досліджує Тихий океан, може створити діаграму, показуючи напрямки основних морських потоків, таких як Гольфстрім або Екваторіальна течія. Вони можуть додати до карти інформацію про основні морські екосистеми, такі як коралові рифи, ілюструючи їх біорізноманіття за допомогою зображень та відео. Також семикласники можуть дослідити вплив океану на клімат, наприклад, розглядаючи феномени течій Ель-Ніньйо та Ла-Нінья через програми-симуляції, які демонструють зміни в поверхневій температурі океану та їх вплив на природні комплекси прибережних територій.

3. Використання інтерактивних карт та схем.

Інтерактивні карти та схеми на дошці Miro дозволяють учням візуалізувати географічні дані й краще зрозуміти матеріал. Під час вивчення курсу вчитель може створити карту світу з позначенням кордонів та основних географічних об'єктів. Діти можуть додавати стікери з інформацією про кліматичні зони, природні ресурси та культурні особливості різних регіонів. Використання зображень та відео допомагає зробити карту більш наочною та зрозумілою.

4. Розробка інтерактивних проєктів.

Інтерактивні проєкти на дошці Miro сприяють розвитку навичок співпраці та критичного мислення у здобувачів освіти. До прикладу, під час вивчення природних зон учні можуть працювати над спільною роботою, досліджуючи різні аспекти цих зон. Вони створюють інтерактивні карти, додають дані про клімат, флору і фауну, аналізують різні природні зони, формують порівняльні характеристики, проводять моделювання рольових ігор та розробляють сценарії для подальшого розвитку. Це допомагає дітям глибше зрозуміти екосистеми, їх взаємодію і вплив людини на природу.

5. Дослідження впливу географічних факторів.

На уроках географії в 7 класі важливо розуміти, як різні географічні фактори впливають на життя людей та екосистеми. Miro надає можливість створювати інтерактивні схеми та діаграми для відображення цих взаємозв'язків. Вчитель може створити схему, що показує взаємозв'язок між географічним положенням

регіону та його кліматичними умовами. Учні можуть додавати на дошку інформацію про вплив географії на господарство, водні ресурси та інші аспекти життя на різних континентах. Така інформація допомагає учням зрозуміти, чому деякі регіони світу розвиваються по-різному і як це впливає на якість життя їх мешканців.

6. Спільне планування віртуальних експедицій та подорожей.

Miro ідеально підходить для планування віртуальних експедицій, які допомагають учням зрозуміти географічні особливості різних регіонів. Вчитель створює дошку, яка демонструє маршрут подорожі по річці Амазонці або хід віртуальної експедиції до Антарктиди. Учні можуть додавати на карту зображення та інформацію про унікальність кожного регіону, вивчаючи його клімат, тваринний світ та вплив людської діяльності. Це дозволяє дітям отримати віртуальний досвід подорожі та поглибити свої знання про різноманіття нашої планети.

Використання онлайн-дошки Miro на уроках географії материків та океанів для семикласників пропонує безліч можливостей для інтерактивного й ефективного навчання. Платформа допомагає вчителям створювати сучасні заняття з використанням різноманітних навчальних матеріалів, включаючи картинки, відео, діаграми та інші інтерактивні елементи. Учні можуть активно взаємодіяти з матеріалами, співпрацювати у групах й розвивати критичне мислення. Все це збагачує навчальний процес та підвищує мотивацію здобувачів освіти до вивчення географії.

Таким чином, Miro стає потужним інструментом для сучасного вчителя, який прагне зробити навчання більш ефективним, захопливим та відповідним вимогам цифрової епохи.

Кожен, хто виявить бажання самостійно опанувати цю онлайн-платформу, може скористатись рекомендаціями, перейшовши за QR-кодами:

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ ХІМІЇ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Світлана МАТВЄЄВА,
учитель хімії

комунального закладу загальної середньої освіти
«Ліцей №2 Хмельницької міської ради»

Нова українська школа проголосила компетентнісний підхід в освіті як один з пріоритетних напрямків її модернізації. Актуальним стало формування у здобувачів закладів загальної середньої освіти не сума знань і вмінь, а компетентностей, що є значно складнішим поняттям в методиці викладання будь-якого предмета. Саме компетентності, на думку багатьох зарубіжних експертів, є тими індикаторами, які дозволяють визначити готовність учня, випускника до життя, його подальшого розвитку й активної участі в житті суспільства [1].

Оновленими навчальними програмами з хімії [3] визначено десять ключових компетентностей, що, відповідно, націлило авторів підручників на те, яким має бути компетентнісний зміст предмета. Ключові компетентності учасників освітнього процесу формуються через предметні.

Як зазначають українські вчені, предметна компетентність з хімії «передбачає засвоєння провідних наукових ідей і концепцій, на яких ґрунтується наукова картина світу» [2]. Саме поняття «життєва компетентність» остаточно увійшло в науковий обіг у кінці 90-х років минулого століття завдяки роботам Л. В. Сохань та І. Г. Єрмакова, І. П. Ящук, які одними з перших почали досліджувати зазначене поняття. Л. В. Сохань та І. Г. Єрмаков розглядали життєву компетентність як «складне утворення, яке «вбирає в себе» знання, уміння та навички, життєвий досвід, життєві досягнення особистості» [4].

Як основа розвитку загальних розумових здібностей виступає мотивація пізнавальної активності, що є ефективною умовою формування таких внутрішньоструктурних складників предметних компетентностей, як аксіологічний (система цінностей), когнітивний (система теоретичних знань), практичний (система умінь і навичок), емпіричний (досвід: чуттєвий і життєвий) [3].

Показником правильно виконаного алгоритму щодо мотивації пізнавальної діяльності є виникнення такого ланцюга: педагогічний стимул - мотив - пізнавальна

активність - пізнавальна ініціатива (творча активна діяльність) - розвиток розумових здібностей - система сформованих життєвих компетентностей - успішна соціалізована особистість.

Реалії нашого життя такі, що затребуваними стають люди, здатні активно відгукуватися на проблеми, що виникають перед суспільством, які вміють системно мислити, аналізувати, порівнювати, робити свої висновки, а також практично вирішувати життєві і професійні проблеми.

Будь-яка наука без практичного значення – «мертва наука», хімія ж без експерименту – «мертва» апріорі. Проблемно-дослідницька діяльність на уроках хімії реалізується через дослідницькі практикуми, рішення експериментальних завдань, участь в предметних конференціях і проєктах. Учень, спробувавши себе в ролі дослідника, максимально засвоює матеріал, усвідомлює сенс і результат своїх зусиль. Для формування компетентностей учнів важливо, щоб у дослідницькій діяльності було тісне співробітництво учня і вчителя: тільки те, що сьогодні дитина зробила разом з дорослим, завтра вона зможе зробити сама. Спільна з учителем робота над дослідженням дасть учневі можливість опанувати нові знання, вміння, навички, способи діяльності, сформувати нові компетентності та вдосконалити вже наявні. Вважаю, що побудована таким чином діяльність вчителя, крім предметних компетентностей, дозволяє формувати і ключові компетентності випускників школи, такі як: комунікативні, інформаційні, соціальні.

«Дитина від своєї природи – допитливий дослідник, відкривач світу... Слід дитину спонукати до самостійної пізнавальної діяльності, формуючи з малих літ допитливість, прагнення до навчання, яке має бути радісною працею», – писав

ПРИРОДНИЧА ГАЛУЗЬ

В. О Сухомлинський. Практика в навчанні – це елемент пізнавальної діяльності, в якій імітується ситуація використання результатів пізнання у житті. Під час вивчення теми «Поняття про індикатори» в 7 класі пропоную учням випробувати дію індикаторів у повсякденному житті. Так, відвар буряка при додаванні оцту стає більш яскравим. Можна приготувати індикатори з соків ягід або пелюсток квітів. Просочити білі смужки паперу і висушити. Потім перевірити, як вони змінюють свій колір в кислому і в лужному середовищі. Наприклад, індикатор із соку чорної смородини в розчині кислоти буде червоним, в розчині лугу – синім.

У 9 класі вважаю за доцільне провести заняття «Розв'язування задач на змішування і розбавлення розчинів» так, як їх часто доводиться вирішувати у повсякденному житті. Для приготування овочевих консервів часто потрібно використовувати 6 % розчин оцту, а в магазинах є 9 % розчин. Учнім потрібно приготувати такий розчин із магазинного, провівши певні обрахунки. Можна учням дати розв'язати задачу на обчислення маси або об'єму води. Наприклад, скільки потрібно взяти води, щоб із 50 г 96 % розчину спирту приготувати 50 % розчин тощо. Уміння готувати розчин з певною масовою часткою розчиненої речовини стане у пригоді в побуті під час консервування ягід, овочів, цими вміннями скористаються лаборанти хімічного аналізу, фармацевти.

У 8 класі під час вивчення теми «Кислоти» пропоную учням виявити кислоту у складі засобів побутової хімії та довести, що це саме хлоридна кислота, а у 9 класі звертаю увагу учнів, що лабораторні досліди щодо денатурації білка можна використати під час надання першої домедичної допомоги людині, яка отруїлася солями важких металів, органічними розчинниками, кислотами тощо. Їм дають випити розчин білка курячого яйця – він зв'яже отруйні речовини. Отже, набуті експериментальні вміння будуть для учня компетентнісними, якщо він уміє їх застосовувати в практичній ситуації.

Хімічний демонстраційний експеримент – найважливіший зі словесно-наочних методів навчання хімії в школі. Важливо, щоб учні отримали цілісне

уявлення про досліджувані речовини, їх властивості й застосування.

Учні різні, а значить, і шляхи формування компетентностей також можуть бути різними. У пригоді стане вебплатформа «Всеукраїнська школа онлайн». Це якісний освітній інструмент, який працює 24/7. Уроки включають цікаве коротке відео, конспект з основними питаннями теорії, завданнями, схемами, картами, а також тестові завдання для самоперевірки. Кожна тема закінчується підсумковим тестом, що дає змогу відстежувати прогрес у навчанні. Такий формат робить його значно ефективнішим, формує впевненість учнів у власних силах, розвиває бажання вчитися та запобігає розвитку страху помилок. Учні можуть випробувати себе після уроку й дізнатися, що потрібно повторити, а що вивчити чи запитати в учителя, підготуватися до підсумкового контролю або ж перед початком нового навчального року, щоб відновити в пам'яті потрібну інформацію. [5]

Хімія – наука, створена людьми і заради людей. Надзвичайно важливо повсякчас показувати зв'язок хімії з життям суспільства, роль хімії у розвитку цивілізації, бо сьогодні необхідне не так поглиблення специфічних знань з хімії, як їх соціокультурна адаптація. Необхідно звужити розрив між хімією та реальіями повсякденного життя, зробити хімічні знання особистісно значимими для кожного учня, «вивести» знання за межі кабінету хімії і застосовувати їх для пояснення реальних явищ природи, суспільства, власного життя. Життєві компетентності повинні давати можливість випускнику сміливо зустрітися з дійсністю, зайняти своє місце в житті, бути успішним.

Список використаних джерел:

- Богданова О.К. Інноваційні підходи до викладання біології. Харків: Вид. група «Основа». 2003.
- Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / [за заг. ред. О.В. Овчарук]. – К.: К.І.С., 2004. – 112 с.
- Програма для загальноосвітніх навчальних закладів: Хімія 7–9 класи, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/fwh2BR>
- Сохань Л., Єрмаков І. Життєва компетентність у технології життєздійснення / Л. Сохань, І. Єрмаков // Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство : науково-методичний збірник / Ред. кол. Н. Софій (голова), І. Єрмаков (керівник авторського колективу і науковий редактор) та ін. Київ : Контекст, 2000. С. 83.
- Формування компетентностей в учнів: поради педагогам. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/school/method/89567/>

УЧНІВСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ – ПРАКТИЧНА ШКОЛА ДЕМОКРАТІЇ

Наталія КОЗАК,
педагог-організатор
навчально-виховного комплексу №6
м.Хмельницького

Сучасна школа відіграє ключову роль у вихованні громадян, які мають бути готові до життя в демократичному суспільстві та до конструктивної взаємодії з іншими. Важливим компонентом освітнього процесу та шкільного життя є взаємодія, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками, які об'єднані спільними прагненнями та цілями. В основі такого партнерства покладено спілкування та співпрацю. Модель такої взаємодії вибудовується на основі поваги до особистості, довіри у відносинах, діалогу, добровільності, рівності та відповідальності усіх її учасників.

Невід'ємною складовою демократизації школи є учнівське самоврядування. В Україні демократичні засади в освіті проявилися ще у XVII столітті у братських школах, де юнаки та дівчата об'єднувалися в так звані «молодечі» братства. Учні присягалися шанувати свій народ, бути чесними людьми. Доволі поширене учнівське самоврядування і в сучасній Україні.

Сьогодні в більшості шкіл України триває пошук шляхів розвитку учнівського самоврядування. Сучасний заклад освіти повинен сприяти формуванню в кожного учня вміння, звички активно діяти в розв'язанні найважливіших питань життя країни, свого колективу, навчити формулювати, висловлювати та відстоювати власну думку. Вирішення цього завдання можливе тільки на шляху розвитку учнівського самоврядування.

Учнівське самоврядування — це особливий спосіб організації життя учнівського колективу, який реалізується через залучення його учасників до планування, організації та контролю освітнього процесу.

Принципи, які лежать в основі учнівського самоврядування:

- відповідальність;
- розширення реальних прав та повноважень органів самоврядування;
- свідомість, самодіяльність та активність учнів;
- систематична почергова змінність виборного активу;
- конкретизація колективних творчих справ.

Цінність учнівського самоврядування полягає в тому, що учні глибоко та всебічно проймаються сутністю своїх прав та обов'язків, у результаті чого підвищується їхня громадянська активність, самосвідомість, життєва компетентність.

Учнівське самоврядування уособлює демократичну та самодіяльну атмосферу, захищає й забезпечує права всіх членів колективу, сприяє формуванню у них громадянськості, організаторських якостей, допомагає педагогічному колективу в проведенні різноманітних заходів, виступає їх ініціатором. Загалом учнівське самоврядування є незамінним помічником педагогів.

Для ефективної діяльності учнівського самоврядування необхідні відповідні умови:

- ⇒ подолання формалізму в діяльності учнівського самоврядування та педагогічного керівництва ним. Воно має займатися конкретними справами, його пропозиції повинні враховувати і педагогічний колектив, і адміністрація закладу освіти;
- ⇒ залучення членів самоврядування до процесу оновлення змісту діяльності школи, до боротьби з негативними явищами у середовищі учнів. Вони повинні активно допомагати педагогам у використанні нових форм виховної роботи з учнями, поширенні національних традицій, включатися у виховну роботу із запобігання та подолання серед школярів тютюнопаління, вживання алкоголю та наркотиків;
- ⇒ надання самоврядуванню реальних прав і обов'язків. Слід чітко визначити, за які ділянки шкільного життя та діяльності відповідає учнівське самоврядування, які конкретні права та обов'язки має кожен його член;
- ⇒ підбір до органів самоврядування найавторитетніших лідерів учнівського колективу. Члени учнівського самоврядування мають бути взірцем для вихованців у ставленні до своїх учнівських обов'язків;

ВИХОВНА РОБОТА

- ⇒ прагнення до розширення цих органів. За таких умов зростає кількість вихованців, які підтримують вимоги педагогічного колективу, великій кількості учнів прищеплюється бажання до суспільно корисної діяльності, створюються можливості для уникнення перевантажень найактивніших учнів, у залучених до громадської роботи вихованців виявляються нові сторони їх особистості, які знайшли простір для свого розвитку;
- ⇒ повага педагогів до самостійних рішень учнівського колективу та його органів, не нав'язування учням своєї волі у справах, які є компетенцією самоврядування;
- ⇒ кваліфікована, тактовна педагогічна допомога учнівському активу, навчання його складної справи управління;
- ⇒ практикування в дитячому колективі зміни функцій керівника та підлеглого. Тривале перебування здобувача освіти на керівній посаді може призвести до формування у нього небажаних якостей (зверхності, зазнайства та ін.). Тому педагогічно доцільно, щоб у роботі органів учнівського самоврядування брало участь якомога більше учнів, щоб воно постійно оновлювалося. Це дасть змогу значній частині школярів набути організаторських навичок;
- ⇒ систематичне звітування членів самоврядування перед колективом, що дає можливість здійснювати контроль за їх діяльністю, сприяє її поліпшенню, а також запобігає можливим зловживанням становищем у колективі.

Система освіти виконує свою головну соціальну місію – вчить молодь жити у сучасному демократичному суспільстві. Шкільне самоврядування забезпечує можливість вчитися бути громадянином на практиці. Шкільний клімат привчає учня жити у демократичному середовищі, будувати відносини з іншими на основі важливих для суспільства цінностей та принципів. Незважаючи на наявність ментального підґрунтя демократії та достатньо стійкі традиції громадянського виховання, у європейських країнах посилюється увага до цього питання. Перехід до моделі демократичної школи є наслідком спільних зусиль держави, освітян, школярів та їхніх батьків.

Головною проблемою сучасної демократії є зниження рівня політичної компетентності та ефективності політичної участі. Поряд з цим помітно зростає рівень політичної апатії, особливо у молоді. Усвідомлення цього призвело до створення моделі демократичної школи, яка повинна підготувати молодь до життя у демократичному суспільстві, та виконання кожним своїх ролей. Розподілене управління та спільна відповідальність дають позитивні результати.

Список використаних джерел та літератури:

- Бачинська Є. М. Організація учнівського самоврядування в закладах освіти Київської області. Навчальний-методичний посібник. - Біла Церква: КОІПОПК, 2002. - 90 с.
- Врублевська М. О. Орган учнівського самоврядування // Виховна робота в школі: Науково-методичний журнал. - Харків. - 2006. №10 (23). 2-15 с.
- Данилів І. І. Структура учнівського парламенту // Виховна робота в школі: Науково-методичний журнал. - № 10 (23). - Харків. - 2006. - 4 с.
- Приходько М. І. Учніське самоврядування в сучасному вимірі. Методичний посібник. - Біла Церква. - 2009. - 248 с. ■

НАШИМ МАЙБУТНІМ СПІВАВТОРАМ

Як і у кожного креативного педагога, у вас, безсумнівно, виникає безліч цікавих ідей та думок, які ви крок за кроком утілюєте в педагогічну працю: навчаєте, виховуєте, розвиваєте, впроваджуєте, формуєте. У вас є свій індивідуальний стиль проведення уроку, навчального заняття чи виховного заходу, крутецька освітня ідея, цінний досвід, перевірений часом, своя особлива манера спілкування з дітьми... Тобто, все те, що робить вас справжніми майстрами своєї справи. То ж поділіться своїм досвідом з колегами!

Вимоги до публікації:

- опишіть історію свого професійного успіху/ родзинки свого педагогічного досвіду/ ефективну методику чи навчальний прийом/ цікаву розробку навчального заняття чи виховного заходу;
- матеріал публікації має бути таким, що відповідає чинним програмам та може використовуватися у закладах освіти;
- обсяг – до 3-х друкованих сторінок документа Microsoft Word (формат А4), шрифт Times New Roman, кегель 14 пт, 1 міжрядковий інтервал;**
- додайте кілька світлин чи графічних зображень;
- мультимедійний контент (презентації, відео, сценарії/розробки, які великі за обсягом) розмістіть на власному Google-диску, надайте спільний доступ та додайте посилання до публікації;
- обов'язково додайте відповідно оформлений список використаних джерел (приклад оформлення: <https://drive.google.com/file/d/1fib0yABba-SM3EILE2BJ5fcWqbAXeOwj/view?usp=sharing>)
- перевірте матеріал на наявність орфографічних, пунктуаційних, стилістичних помилок;
- не забудьте вказати свої дані (прізвище, ім'я, назву закладу освіти, посаду), додайте своє фото;
- надішліть матеріали за адресою: khmcenterteachers@gmail.com (обов'язково з поміткою «Для газети») до 20 числа кожного місяця.
- до публікації НЕ ПРИЙМАЮТЬСЯ** матеріали, що містять ознаки плагіату, не відповідають вимогам щодо обсягу та формату, матеріали, що містять помилки.

Ми поважаємо авторські права, тому просимо дотримуватися академічної доброчесності.

Редакція залишає за собою право редагувати отримані матеріали, повертати їх авторам у разі невідповідності вимогам до публікації або виявлення академічної недоброчесності та не несе відповідальності за їх зміст.

Цінуємо
Експериментуємо
Надихаємо
Творимо
Розвиваємо

Засновник

Комунальна установа
Хмельницької міської ради
«Центр професійного розвитку педагогічних працівників»

Головний редактор
Оксана РАТУШНЯК
Редактор
Ірина БІГУС

З питань розміщення матеріалів
звертатися за тел. +38 (097) 400-49-07,
+38 (067) 7492976

Ел. пошта: khmcenterteachers@gmail.com